

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
MINISTRIA E FINANCAVE DHE EKONOMISË
Agjencia Kombëtare e Arsimit, Formimit Profesional dhe Kualifikimeve

SKELETKURRIKULI

Për Drejtimin Mësimor

BUJQËSI

Niveli II i KSHK

(2 vjeçar)

Kodi: H-II-22

**Hartuar në kuadrin e Programit “Support of VET through Innovation”,
financuar nga Qeveria Italiane nëpërmjet Agjencisë Italiane për
Zhvillim dhe Bashkëpunim (AICS)**

Miratoi:

MINISTRI

Tiranë, 2022

Përmbajtja

I. Qëllimet e arsimit profesional në drejtimin mësimor “Bujqësi”, niveli II i KSHK.

II. Profili profesional i nxënësve në përfundim të arsimit profesional në drejtimin “Bujqësi”, niveli II i KSHK.

1. Kërkesat e pranimit të nxënësve në arsimin profesional, në drejtimin “Bujqësi” niveli II i KSHK.
2. Kompetencat e përgjithshme kryesore të nxënësit në përfundim të arsimit profesional në drejtimin “Bujqësi”, niveli II i KSHK.
3. Kompetencat profesionale të nxënësit në përfundim të arsimit profesional në drejtimin “Bujqësi”, niveli II i KSHK.
4. Mundësitë e punësimit dhe të arsimimit të mëtejshëm në përfundim të arsimit profesional në drejtimin “Bujqësi”, niveli II i KSHK.

III. Plani mësimor për arsimin profesional në drejtimin “Bujqësi”, niveli II i KSHK.

IV. Udhëzime për planin mësimor.

V. Udhëzime për procesin mësimor.

VI. Udhëzime për vlerësimin dhe provimet.

VII. Të dhëna për certifikatën që fitohet në përfundim të arsimit profesional në drejtimin “Bujqësi”, niveli II i KSHK.

VIII. Programet e përgjithshme të lëndëve teorike profesionale.

IX. Përshkruesit e moduleve të praktikës profesionale të detyruar.

X. Përshkruesit e moduleve të praktikës profesionale me zgjedhje të detyruar.

I. Qëllimet e arsimit profesional në drejtimin mësimor “Bujqësi”, niveli II i KSHK.

Qëllimi kryesor i arsimit profesional në drejtimin “Bujqësi”, niveli II i KSHK, është “zhvillimi i personalitetit të nxënësve për të jetuar në përshtatje me botën që i rrethon dhe përgatitja e tyre për t’u punësuar apo vetëpunësuar në profesione që lidhen drejtpërdrejt me punimet dhe shërbimet në bujqësi”. Zhvillimi të nxënësit i ndjenjës së vetëbesimit, kultivimi i vullnetit të lirë në marrjen e vendimeve, nxitja e gadishmërisë për të nxënë gjatë gjithë jetës dhe për t’u zhvilluar individualisht në drejtimet emocionale, intelektuale dhe profesionale janë sfida të rëndësishme për arritjen e këtij qëllimi. Për të realizuar këtë, shkolla profesionale i’u krijon nxënësve:

- mundësi të përshtatshme për të nxënë, pavarësisht nga gjinia, raca, besimi dhe aftësitë;
- mundësi për të gjithë, për të zhvilluar kompetencat profesionale, të bazuara në njohuritë, shprehjet, qëndrimet dhe vlerat të mjaftueshme për të lehtësuar punësimin dhe përparimin drejt arsimit e formimit profesional të mëtejshëm;
- mbështetje për t’u njohur me rregullat e sigurimit teknik e të ruajtjes së mjedisit në përputhje me standardet ndërkombëtare dhe për t’i zbatuar ato me rreptësi;
- mbështetje për t’u njohur me teknologjitë e proceset teknologjike bashkëkohore e të perspektivës në fushën e bujqësisë që lidhen me kualifikimin profesional përkatës;
- mbështetje për të zhvilluar ndjenjën e disiplinës, kuriozitetin intelektual dhe profesional, aftësitë sipërmarrëse si dhe vlerat e tyre morale;
- mbështetje për t’u zhvilluar psikologjikisht dhe fizikisht për të përballuar vështirësitë që do të ndeshin gjatë veprimtarive të ardhshme profesionale;
- mbështetje për të zhvilluar frymën e tolerancës dhe të mirëbesimit nëpërmjet përvojës së punës

II. Profili profesional i nxënësve në përfundim të arsimit profesional në drejtimin “Bujqësi”, niveli II i KSHK.

1. Kërkesat e pranimit të nxënësve në arsimin profesional, në drejtimin “Bujqësi”, niveli II i KSHK.

Në shkollat që ofrojnë arsimin profesional në drejtimin mësimor “Bujqësi” niveli II i KSHK, kanë të drejtë të regjistrohen të gjithë të rinjtë që:

- kanë mbaruar arsimin e detyruar 9-vjeçar;
- janë të aftë fizikisht dhe mendërisht të përballojnë kërkesat e këtij niveli të arsimit profesional.
- nëse kanë aftësi të kufizuara, shkolla krijon kushte dhe përshtat programin në përputhje me aftësitë që shfaqin.

Në raste të veçanta kur kërkesat për të ndjekur këtë shkollim janë më të larta se kapacitet reale të këtyre shkollave, atëherë MFE përgatit udhëzime të veçanta për pranimin në këto shkolla.

2. Kompetencat e përgjithshme kryesore të nxënësit në përfundim të arsimit profesional në drejtimin “Bujqësi”, niveli II i KSHK.

Në përfundim të arsimit profesional në drejtimin “Bujqësi”, niveli II i KSHK, nxënësi do të kenë këto kompetenca të përgjithshme kryesore:

- Të komunikojë në mënyrë korrekte me shkrim e me gojë për të shprehur mendimet e ndjenjat e tyre dhe për të argumentuar opinionet për çështje të ndryshme.
- Të përdorë burime dhe teknika të ndryshme të mbledhjes dhe të shfrytëzimit të informacioneve të nevojshme për zhvillimin e tij personal dhe profesional.
- Të angazhohet fizikisht, mendërisht dhe emocionalisht në kryerjen e detyrave të ndryshme në kontekstin profesional, personal dhe shoqëror.
- Të nxisë potencialin e tij të brendshëm në kërkim të vazhdueshëm për zgjidhje të reja më efektive dhe më efëçente.
- Të respektojë rregullat dhe parimet e një bashkëjetese demokratike në kontekstin e integriteteve lokale, rajonale.
- Të manifestojë guxim dhe aftësi sipërmarrëse për të ardhmen e tij.
- Të tregojë vetëkontroll gjatë ushtrimit të veprimtarive të tij.
- Të organizojë drejt, procesin e të nxënimit të tyre dhe të shfaqin gadishmërinë dhe vullnetin për të nxënë gjatë gjithë jetës.
- Të respektojë parimet e punës në grup dhe të bashkëpunojnë aktivisht në arritjen e objektivave të pranuar.
- Të vlerësojë dhe vetvlerësojnë nisur nga kritere të drejta si bazë për të përmirësuar dhe çuar më tej arritjet e tij.

3. Kompetencat profesionale të nxënësit në përfundim të arsimit profesional në drejtimin “Bujqësi”, niveli II i KSHK

Në përfundimin me sukses të arsimit profesional në drejtimin “Bujqësi”, niveli II i KSHK, nxënësi do të jetë i aftë të ushtrojë kompetencat profesionale si më poshtë:

- Të organizojë vendin e punës.
- Të zbatojë standardet profesionale.
- Të zbatojë kuadrin ligjor që lidhet me veprimtarinë në bujqësi.
- Të zbatojë rregullat e mbrojtjes në punë dhe të ruajtjes së mjedisit.
- Të zbatojë parimet e zhvillimit të qëndrueshëm në kontekstin e bujqësisë.
- Të kryejë procese të thjeshta pune të marrjes së mostrës së tokës për analizë.
- Të kryejë procese pune të prodhimit të fidanëve të kulturave perimore në farishte.
- Të kryejë procese pune të prodhimit të fidanëve të kulturave drufrutore.
- Të kryejë procese pune të kultivimit të kulturave bujqësore.
- Të kryejë shërbime të thjeshta gjatë vegjetacionit të kulturave bujqësore.
- Të kryejë procese pune të vjeljes dhe të pas vjeljes së produkteve bujqësore.
- Të përdorë veglat dhe mjetet e thjeshta të punës në bujqësi.
- Të kryejë procese pune të shtimit të kulturave bujqësore.
- Të kryejë procese pune të përpunimit të thjeshtë të prodhimeve bujqësore.
- Të kryejë procese pune të përpunimit të thjeshtë të prodhimeve blegtorale.
- Të kryejë procese pune të përpunimit të thjeshtë të prodhimit foragjer.
- Të kryejë procese pune të mbledhjes së produkteve blegtorale.
- Të kryejë procese pune të ushqyerit të kafshëve bujqësore.
- Të kryejë procese pune të kujdesit për kafshët bujqësore.
- Të kryejë procese pune të mirëmbajtjes së makinave bujqësore.

- Të komunikojë me etikë profesionale.
- Të përdorë burime informacioni, mjete platforma dixhitale në funksion të veprimtarive bujqësore.

4. Mundësitë e punësimit dhe të arsimimit të mëtejshëm në përfundim të arsimit profesional në drejtimin “Bujqësi”, niveli II i KSHK.

Përfundimi me sukses i arsimit profesional në drejtimin “Bujqësi”, niveli II i KSHK, e pajis nxënësin me certifikatën e punonjësit gjysëm të kualifikuar (ndihmës) në këtë drejtim profesional.

Ky arsimim profesional i jep nxënësit mundësi t'i drejtohet tregut të punës si punonjës gjysëm i kualifikuar në ndërmarrje/ferma të ndryshme bujqësore dhe blegtorale ose veprimtari të tjera që veprojnë në fushën e bujqësisë. Gjithashtu, nxënësi mund të vetëpunësohet në kuadrin e një biznesi individual ose familjar në fushën e prodhimeve bujqësore dhe blegtorale. Përsa i përket arsimimit të mëtejshëm, nxënësi ka mundësi të vazhdojë studimet në nivelin III të KSHK, në një prej profileve të drejtimit mësimor “Bujqësi”. Me vijimin e mëtejshëm të arsimit profesional në nivelin IV të KSHK, nxënësi fiton “Maturën shtetërore profesionale” me mundësi për vazhdimin e studimeve universitare dhe pas të mesmes.

III. Plani mësimor për arsimin profesional në drejtimin “Bujqësi”, niveli II i KSHK

Plani mësimor për drejtimin “Bujqësi”, niveli II i KSHK (2 vjeçar)				
Nr	Kodi	Lëndët dhe modulet mësimore	Niveli II i KSHK	
			Orët javore/vjetore	
			Klasa 10	Klasa 11
A.		Lëndët e përgjithshme (Gjithsej)	14/15 (504/ 540)	11/12 (374/ 408)
1		Gjuhë shqipe	1	1
2		Letërsi	1	1
3		Gjuhë e huaj 1	2	2
4		Gjuhë e huaj 2 (me zgjedhje të lirë)	(1)	(1)
5		Matematikë	2	2
6		Fizikë	2	-
7		Kimi	-	2
8		Shkencat sociale	2	-
9		Histori	-	2
10		Gjeografi	1	-
11		Teknologji informimi e komunikimi	1	-
12		Edukim fizik, sporte, shëndet	2	1
B.		Lëndët profesionale (Gjithsej)	10(360)	8(272)

1	L-14-039-22	Bazat e bujqësisë	3	1
2	L-28-596-22	Bazat e blegtorisë	2	3
3	L-14-597-22	Kulturat bujqësore	5	2
4	L-36-598-22	Hyrje në teknologjinë bujqësore	-	2
C.		Module të detyruar të praktikës profesionale (Gjithsej)	5 (180)	10 (340)
1	M-14-1133-22	Marrja e mostrës së tokës për analizë	36	-
2	M-14-1428-22	Prodhimi i fidanëve të kulturave perimore	54	-
3	M-14-1842-22	Kultivimi i bimëve të arave	54	-
4	M-28-1430-22	Të ushqyerit në blegtori	36	-
5	M-14-1843-22	Prodhimi i fidanëve të kulturave drufrutore	-	102
7	M-36-148-22	Mirëmbajtja e makinave bujqësore	-	51
8	M-14-1433-22	Përpunimi i thjeshtë i prodhimit foragjer	-	51
9	M-28-1138-22	Mjelja e kafshëve bujqësore	-	51
10	M-28-1136-22	Kujdesi për kafshët bujqësore	-	85
D.		Modulet e praktikës profesionale me zgjedhje të detyruar (Gjithsej)	1 (36)	2 (68)
1	M-14-146-20	Kultivimi i luleve në mjedise të hapura	36	-
2	M-28-1844-22	Rritja e krimbit të mëndafshit dhe e kërmillit	36	-
3	M-14-1845-22	Përpunimi i mbetjeve organike	36	-
4	M-14-1846-22	Kultivimi i bimëve aromatike dhe mjekësore	36	-
5	M-14-1847-22	Shtimi me copa i kulturave bujqësore	-	34
6	M-14-150-22	Mbjellja e fidanit të hardhisë	-	34
7	M-28-1848-22	Mbarështimi i lepujve	-	34
8	M-28-1849-22	Mbarështimi i shpendëve shtëpiakë	-	34
		Gjithsej A+B+C+D	30/31 (1080/ 1116)	31/32 (1054/ 1088)

IV. Udhëzime për planin mësimor

Kohëzgjatja e vitit shkollor është:

Në klasën 10, viti shkollor ka gjithsej 36 javë (36 javë mësimore)

Në klasën 11, viti shkollor ka gjithsej 36 javë (34 javë mësimore + 1 javë për provimin e praktikës profesionale + 1 javë për provimin e teorisë profesionale).

Një javë mësimore ka jo më shumë se 32 orë mësimore (teorike dhe praktike).

Një orë mësimore zgjat 45 minuta.

Kurrikuli i arsimit profesional në drejtimin “Bujqësi”, niveli II i KSHK, përbëhet nga 4 grupe elementesh kurrikulare:

- Lëndët e kulturës së përgjithshme, të përbashkëta për drejtimet e ndryshme të këtij niveli (programet e detajuara të tyre jepen në një dokument të veçantë të MAS).
- Lëndët e kulturës profesionale (programet e përgjithshme janë pjesë e këtij skeletkurrikuli).
- Modulet e praktikave profesionale të detyruara (përshkruesit e tyre janë pjesë e këtij

skeletkurrikuli).

- Modulet e praktikave profesionale me zgjedhje të detyruar (përshkruesit e tyre janë pjesë e këtij skeletkurrikuli).

Rekomandohet që modulet e praktikës profesionale të realizohen në ndarje ditore 3 orëshe ose 6 orëshe.

V. Udhëzime për procesin mësimor

Mësuesit e lëndëve teorike profesionale dhe instruktorët e moduleve të praktikave profesionale duhet të përzgjedhin dhe përdorin forma dhe metoda mësimdhënieje të tilla që të nxisin maksimalisht të nxënit aktiv të nxënësve dhe të çojnë në krijimin tek ta, të kompetencave të punës, të plota dhe të qëndrueshme.

E rëndësishme është që *planifikimi i mësimdhënies* të bazohet në një proces analize fillestare, i cili të marrë parasysh faktorë të tillë të rëndësishëm si, niveli i hyrjes së nxënësve, përmbajtja e hollësishme e lëndëve profesionale dhe e moduleve të praktikave profesionale të parashikuara dhe shkalla e integritit të tyre, objektivat konkretë që do të arrihen, mundësitë reale që ka shkolla për realizimin e veprimtarive mësimore etj. Për këtë planifikim duhet një bashkëpunim i ngushtë i të gjithë personelit mësimdhënës dhe drejtues të shkollës.

Elementi kyç për arritjen e suksesit në një proces të nxëni, është *motivimi i nxënësve*. Njohja e vazhdueshme e nxënësve me shkallën e përmbushjes së objektivave nga ana e tyre përbën një mekanizëm të fuqishëm motivimi, i cili duhet të shihet me përparësi nga mësuesit.

Një element tjetër që ndihmon suksesin është *integrimi i teorisë me praktikën* e profesionit. Parimi i “të nxënit duke bërë” duhet të gjejë vendin e duhur në procesin e të mësuarit në shkollat profesionale të drejtimit “Bujqësi”, niveli II i KSHK.

Mësuesit dhe instruktorët duhet të përdorin metoda të tilla të të mësuarit që zhvillojnë jo vetëm njohuritë teorike, shkathtësitë dhe shprehjet praktike të nxënësve, por edhe qëndrimet e tyre ndaj jetës, punës dhe shoqërisë në përgjithësi. *Puna në grup* dhe *Puna me projekte* janë dy nga format bazë të organizimit të mësimit (teorik ose praktik) për të zhvilluar *kompetencat kyçe*, të nevojshme për zgjidhjen e problemeve që kanë të bëjnë me veprimtarinë profesionale në veçanti dhe jetën e profesionistit të ardhshëm, në përgjithësi.

Një parim tjetër që duhet respektuar nga mësuesit dhe instruktorët është fakti që *të nxënit nuk ndodh vetëm në mjediset e shkollës, por edhe jashtë tyre*. Dhënia e detyrave dhe puna kërkimore e pavarur e nxënësve ka një ndikim të dukshëm në formimin e tyre si profesionistë të ardhshëm të drejtimit profesional “Bujqësi”.

Në rastin e nxënësve me aftësi të kufizuara, mësuesit duhet të përshtasin programet e lëndëve dhe përshkruesit e moduleve në përputhje me mundësitë e tyre, si dhe të krijojnë kushte për zbatimin e tyre.

VI. Udhëzime për vlerësimin dhe provimet

Vlerësimi vjetor i nxënësve në lëndët teorike profesionale dhe modulet e praktikave profesionale bëhet nga vetë mësuesit dhe instruktorët përkatës, me metoda dhe instrumente vlerësimi të përgatitura ose përzgjedhura nga vetë ata. Vlerësimi i nxënësve të bëhet me nota (4-10) si për lëndët teorike, ashtu edhe për modulet praktike, si gjatë vitit, ashtu edhe në provimet përfundimtare.

Në përfundim të klasës së njëmbëdhjetë, nxënësi i arsimuar në drejtimin profesional “Bujqësi”, niveli II i KSHK, i nënshtrohet provimeve të mëposhtme:

- a) Provimi i teorisë profesionale të integruar;
- b) Provimi i praktikës profesionale të integruar;

Në këto provime ata vlerësohen për shkallën e përvetësimit të kompetencave profesionale (njohurive, shprehive, vlerave dhe qëndrimeve), të nevojshme për të punuar në veprimtari të ndryshme profesionale që operojnë në fushën e bujqësisë e blegtorisë.

VII. Të dhëna për certifikatën që fitohet në përfundim të arsimit profesional në drejtimin “Bujqësi”, niveli II i KSHK

Me përfundimin e suksesshëm të arsimit profesional në drejtimin mësimor “Bujqësi” niveli II i KSHK, shkolla profesionale e pajis nxënësin me Dëftesën e përfundimit të këtij niveli si dhe me Certifikatën e aftësimit profesional, të cilat njihen në territorin e Republikës së Shqipërisë. Sipas modelit të miratuar nga MFE, këto dëshmi përmbajnë:

- a) Të dhënat për nxënësin, shkollën, vitin e përfundimit, kualifikimin e fituar, etj.
- b) Të dhëna për rezultatet e arritura nga nxënësi:
 - rezultatet në lëndët e përgjithshme, lëndët profesionale dhe modulet profesionale, për çdo vit shkollor;
 - rezultatet e dy provimeve përfundimtare të Nivelit II të KSHK.

VIII. Programet e përgjithshme të lëndëve teorike profesionale.

1.Lënda “Bazat e bujqësisë” (L-14-039-22) Kl. 10 – 108 orë dhe kl.11- 34 orë

- Synimet e lëndës “Bazat e bujqësisë”, kl. 10.

Në përfundim të trajtimit të lëndës “Bazat e bujqësisë”, klasa 10, nxënësit duhet:

- Të përshkruajnë objektin dhe rëndësinë e bazave të bujqësisë.
- Të përkufizojnë konceptet bujqësi dhe agronomi.
- Të përshkruajnë kuptimin, elementet përbërëse të ekosistemit, agroekosistemit dhe qarkullimin e lëndëve në ekosistem.
- Të përshkruajnë veprimtarit e njeriut, ndikimet mbi ekuilibrin e ekosistemit dhe mënyrat e shmangies së ndotjes.
- Të përshkruajnë atmosferën, elementët përbërës të saj, dukuritë atmosferike, si dhe faktorët klimatik që ndikojnë në rritjen dhe zhvillimin e bimëve.
- Të përcaktojnë zonat dhe nënzonat klimatike të vendit tonë, bimësinë përkatëse të tyre.
- Të përshkruajnë ndikimin e ndryshimeve klimatike te kulturat bujqësore, si dhe masat mbrojtëse ndaj ndryshimeve klimatike.
- Të përshkruajnë organizimin e qelizës, ndërtimin dhe morfologjinë bimës.
- Të përshkruajnë llojet e bimëve bujqësore, klasifikimin e shpërndarjen e tyre në botë, qendrat e origjinës, faktorët që kushtëzojnë përhapjen dhe kufizimin e bimëve.
- Të krahasojnë proceset fiziologjike të bimës (fotosintezës, transpirimit, dhe frymëmarrjes) dhe rolin e tyre në jetën e bimëve.
- Të analizojnë ndikimin e faktorëve biotik dhe abiotik në prodhimin bujqësor si dhe streset bimore.
- Të përshkruajnë rolin e rregullatorëve të rritjes, rëndësinë e tyre në bimë dhe shumëzimin seksual dhe joseksual të bimëve.
- Të përshkruajnë kuptimin e konceptit “rritje” dhe “zhvillim” të bimëve, si dhe fazat përkatëse të tyre.
- Të grupojnë bimët sipas ciklit jetësor.
- Të përshkruajnë fazat e mbirjes te bimët një dhe dythelbore duke bërë krahasimin midis tyre, faktorët e rritjes dhe zhvillimit të bimës, faktorët gjenetikë tokësorë dhe klimatikë që rregullojnë pjekjen e bimës.
- Të përshkruajnë mënyrat e shtimit me farë dhe vegjetativ të bimëve bujqësore, rolin e farishtes dhe fidanishteve sipas kulturave, si dhe parametrat kryesore të tyre.
- Të përshkruajnë konceptin mbi tokën, tokën bujqësore, pjellorinë dhe prodhimtarinë e saj.
- Të tregojnë llojet e relievit dhe përshtatshmërinë e tyre për kultivimin e kulturave bujqësore.
- Të përshkruajnë tipin e tokës dhe karakteristikat e saj, profilin e tokës dhe përbërësit për çdo horizont.
- Të përshkruajnë mënyrat e marrjes së mostrës së tokës dhe përgatitjen e saj për analizim.
- Të përshkruajnë përbërësit organikë dhe inorganikë të tokës, ndikimin e tyre në jetën e bimëve bujqësore.
- Të përshkruajnë tretësirën dhe reaksionin e tokës (Ph) si dhe rolin mbi jetën e bimëve bujqësore.

- Të përshkruajnë elementët kryesore që përcaktojnë cilësitë fizike dhe mekanike të tokës.
- Të përshkruajnë elementët kryesore ushqyes të tokës (mikro dhe makro elementët).
- Të interpretojnë fenomenin e erozionit të tokës, faktorët që e shkaktojnë dhe masat mbrojtëse.
- Të përshkruajnë faktorët që shkaktojnë përmytjet dhe ndikimet e tyre në jetën dhe zhvillimin e bimës.
- Të përshkruajnë mënyrat e punimit të tokës sipas agroteknikës së kulturave bujqësore.
- Të përshkruajnë rëndësinë e përzgjedhjes së kulturave bujqësore sipas tipit të tokës.
- Të përshkruajnë parimet e përgjithshme, rolin e qarkullimit bujqësor, bashkëshoqërimi në ruajtjen e pjellorisë së tokës, si dhe skemat kryesore të qarkullimit bujqësor sipas zonave.

• **Përmbajtjet e përgjithshme të lëndës “Bazat e bujqësisë”, kl. 10 – 108 orë**

Tema 1	Njohuri të përgjithshme për bazat e bujqësisë	4 orë
Tema 2	Kuptimi për ekosistemin dhe agroekosistemin	8 orë
Tema 3	Klima dhe elementët klimatik	8 orë
Tema 4	Bima, mjedisi dhe streset mjedisore	10 orë
Tema 5	Klasifikimi dhe morfologjia i bimëve	10 orë
Tema 6	Rritja dhe zhvillimi i bimëve	8 orë
Tema 7	Proceset fiziologjike të bimëve	8 orë
Tema 8	Shumëzimi i bimëve	10 orë
Tema 9	Toka bujqësore, profili dhe elementët përbërës të tokës	8 orë
Tema 10	Tretësira tokësore dhe reaksioni i tokës	6 orë
Tema 11	Cilësitë fizike dhe biologjike të tokës	6 orë
Tema 12	Erozioni i tokës dhe masat mbrojtëse	6 orë
Tema 13	Qarkullimi bujqësor dhe bashkëshoqërimi i bimëve bujqësore	6 orë
Tema 14	Agroteknologjia e kulturave bujqësore	10 orë

• **Synimet e lëndës “Bazat e bujqësisë”, kl. 11.**

Në përfundim të trajtimit të lëndës “Bazat e bujqësisë”, klasa 11, nxënësit duhet:

- Të përshkruajnë shërbimet kryesore të kulturave bujqësore, rëndësinë, mënyrat e realizimit dhe afatet e kryerjes së tyre (ujtja, krasitja, kultivim-prashitje etj).
- Të listojnë llojet e plehërave organike dhe rëndësinë e përdorimit të tyre.
- Të listojnë llojet e plehërave kimike dhe rëndësinë e përdorimit të tyre.
- Të përshkruajnë llojet e plehërimeve të tokës dhe aplikimi i tyre sipas agroteknikës së kulturave bujqësore.
- Të shpjegojnë rëndësinë e plehërimit të gjelbër sipas bimëve që përdoren
- Të përshkruajnë elementët bazë të Praktikave të Mira Bujqëore (GAP).
- Të përshkruajnë bujqësinë organike dhe plehërat organike.
- Të përshkruajnë mënyrat e përpunimit të mbetjeve organike.
- Të përshkruajnë konceptin, rëndësinë e njohjes, llojet e barërave të egra, si dhe dëmet që sjellin ato në prodhimin bujqësor.
- Të theksojnë rëndësinë e njohjes së sëmundjeve të bimëve bujqësore, konceptin ‘sëmundje’, sëmundjet infektive dhe parazitare, si dhe shkaktarët kryesorë të tyre.

- Të përshkruajnë simptomat kryesore të bimëve të prekura nga sëmundjet dhe dëmtuesit.
- Të shpjegojnë teknikat e thjeshta për luftimin e dëmtuesve dhe sëmundjeve si dhe mbrojtjen biologjike të kulturave bujqësore.
- Të përshkruajnë rëndësinë e përdorimit të teknologjive bashkëhorore (përfshirë TIK) për proceset e punës në bujqësi.
- Të përshkruajnë mënyrat e vjeljes, korrjes dhe mbledhje së produkteve bujqësore.
- Të përshkruajnë mënyrat e transportit dhe ambalazheve që përdoren për produktet bujqësore.
- Të përshkruajnë rëndësinë e etiketimit të produkteve sipas legjislacionit në fuqi.
- Të përshkruajnë rëndësinë e njohjes dhe zbatimit të parametrave për ruajtjen e produkteve bujqësore në transport dhe magazinë.
- Të përshkruajnë harmonizimin e ekonomisë së fermës me natyrën, proceset jetësore natyrore.
- Të shpjegojnë se çfarë është ekonomia e mbyllur.
- Të theksojnë rëndësinë dhe mënyrat e kombinimit të prodhimit bujqësor me prodhimin blegtoral.

• **Përmbajtjet e përgjithshme të lëndës “Bazat e bujqësisë”, kl. 11 – 34 orë**

Tema 1	Llojet e plehrave dhe plehërimi i kulturave bujqësore	4 orë
Tema 2	Shërbimet në kulturat bujqësore	4 orë
Tema 3	Rëndësia e bujqësisë organike dhe praktikat e mira bujqësore	4 orë
Tema 4	Rëndësia e njohjes së barërave të egra dhe mënyrat e luftimit	3 orë
Tema 5	Njohuri mbi sëmundjet dhe dëmtuesit e kulturave bujqësore	6 orë
Tema 6	Përdorimi i TIK në bujqësi	4 orë
Tema 7	Mënyrat e vjeljes së kulturave bujqësore	3 orë
Tema 8	Proceset e pasvjeljes së kulturave bujqësore	3 orë
Tema 9	Njohuri mbi ekonominë e mbyllur	3 orë

2. Lënda “Bazat e blegtorisë” (L-28-596-22) Kl. 10 - 72 orë dhe kl.11 – 102 orë

• **Synimet e lëndës ”Bazat e blegtorisë”, kl. 10**

Në përfundim të trajtimit të lëndës “Bazat e blegtorisë”, klasa 10, nxënësit duhet:

- Të përshkruajnë treguesit bazë të një stalle për kafshët e fermës.
- Të përshkruajnë elementë të higjienës në komplekse të mbarështimit të kafshëve.
- Të përshkruajnë rëndësinë dhe rregullat e higjienizimit të vendit dhe mjeteve të punës.
- Të listojnë llojet e dezinfektanteve dhe përdorimin e tyre.
- Të përshkruajnë elementet bazë të higjienës së kafshës.
- Të listojnë kushtet klimatike të nevojshme për mbarështimin e kafshëve.
- Të përshkruajnë llojet e kafshëve të fermës dhe rëndësine e tyre ekonomike
- Të listojnë racat më të përshatshme të kafshëve të fermës në përputhje me drejtimin e prodhimit dhe kushteve të fermës.
- Të përshkruajnë anatominë dhe fiziologjinë e kafshëve ripërthypëse.
- Të përshkruajnë anatominë dhe fiziologjinë e kafshëve monogastrite.
- Të përshkruajnë anatominë dhe fiziologjinë e shpendëve.

- Të rendisin pirëset e ndryshme të ujit për kafshët e fermës.
- Të përshkruajnë mënyrat dhe teknikat e ruajtjes së ushqimit të blegtorisë.
- Të klasifikojnë ushqimet bazë që përdoren për kafshët e fermës.
- Të përshkruajnë gjendjen fizike të ushqimeve që përdoren në të ushqyerit e kafshëve.
- Të klasifikojë ushqimet sipas cilësisë, sasisë dhe mënyrës së dhënies së tyre.
- Të listojnë kushtet klimatike për mbarështimin e shpendëve, bazuar mirëqenies tyre.
- Të përshkruajnë elementë të higjienës në komplekset e shpendve.
- Të përshkruajnë përshkruaj rëndësinë e apikultures dhe kushtet e rritjes së bletëve.
- Të përshkruajnë rëndësinë e higjienës së kosheres dhe parkut të bletëve.
- Të përshkruajnë kushtet klimatike për mbarështimin e bletëve.
- Të përshkruajnë kushtet e rritjes dhe të kultivimit të bletëve.
- Të përshkruajnë parametrat higjienik të kosheres dhe parkut të bletëve.
- Të listojnë kushtet klimatike të nevojshme për mbarështimin e bletëve dhe peshqve.
- Të përshkruajnë rëndësinë e akuakultures dhe parametrave higjienik në ferma.
- Të përshkruajnë llojet e peshqve dhe kushtet e kultivimit.
- Të përshkruajnë kushtet e kultivimit të kërmillit dhe krimbit të mëndafshit.

▪ **Përmbajtjet e përgjithshme të lëndës “Bazat e blegtorisë”, kl. 10 – 72 orë**

Tema 1	Njohuri për stallat e kafshëve të fermës	5 orë
Tema 2	Higjiena në komplekse të mbarështimit të kafshëve	4 orë
Tema 3	Higjiena e mjeteve të punës dhe dezinfektantet që përdoren	2 orë
Tema 4	Higjiena së kafshëve	2 orë
Tema 5	Kushtet klimatike për mbarështimin e kafshëve	4 orë
Tema 6	Llojet e kafshëve të fermës dhe rëndësia ekonomike e tyre	6 orë
Tema 7	Racat e kafshëve të fermës dhe drejtimi i prodhimit të tyre	5 orë
Tema 8	Anatomia dhe fiziologjia e kafshëve ripërtëritse	6 orë
Tema 9	Anatomia dhe fiziologjia e kafshëve monogastrite	4 orë
Tema 10	Anatomia dhe fiziologjia e shpendëve	2 orë
Tema 11	Veçoritë biologjike dhe prodhuese të derrit dhe njëhundurakëve	4 orë
Tema 12	Llojet dhe sistemet e pirseve të ujit për kafshët e fermës	2 orë
Tema 13	Klasifikimi ushqimit që përdoren për kafshët e fermës	4 orë
Tema 14	Mënyrat e ruajtjes dhe vlerësimi ushqimit të blegtorisë	4 orë
Tema 15	Klasifikimi ushqimet sipas cilësisë, sasisë dhe dhënies së tyre	4 orë
Tema 16	Kushtet klimatike për mbarështimin e shpendëve	2 orë
Tema 17	Higjiena në komplekset e shpendve	2 orë
Tema 18	Mbarështimi bletëve	2 orë
Tema 19	Higjienia e kosheres dhe parkut të bletëve	2 orë
Tema 20	Akuakultura dhe standartet higjienike ne ferma	2 orë
Tema 21	Llojet e peshqve dhe kushtet e kultivimit	2 orë
Tema 22	Kultivimi i kërmillit dhe krimbit të mëndafshit	2 orë

- **Synimet e lëndës "Bazat e blegtorisë", kl. 11**

Në përfundim të trajtimit të lëndës "Bazat e blegtorisë", klasa 11, nxënësit duhet:

- Të përshkruajnë metodat e fiksimit të kafshëve të ndryshme.
- Të përshkruajnë parametrat fiziologjike bazë të kafshëve të fermës.
- Të përshkruajnë maturimit seksuale dhe të caktojë kohën e përshtatshme për riprodhim në gjedh dhe te imtave.
- Të përshkruajnë mënyrat e riprodhimit të gjedhit dhe te imtave.
- Të përshkruajnë shenjat e pjelljes dhe mënyrat e përkujdesjes për nënën dhe të porsalindurin.
- Të rendisin disa nga përkujdesjet e veçanta që kërkojnë kafshët përpara lindjes.
- Të përshkruajnë shenjat në pjelljet e vështira.
- Të përshkruajnë mënyrat e mjeljes manuale dhe mekanike.
- Të përshkruajnë maturimit seksuale dhe kohën e përshtatshme për riprodhimin e derrave dhe njëthundrakëve.
- Të listojnë ndërhyrjet e thjeshta të kafshët e fermës.
- Të listojnë mjetet për pastrimin dhe mjekimin e plagëve të thjeshta.
- Të përshkruajnë etapat e pastrimit të plagëve të thjeshta.
- Të përshkruajnë konceptin e sëmundjes në kafshët e fermës.
- Të përshkruajnë faktorët që kufizojnë përhapjen e sëmundjes.
- Të shpjegojnë konceptin e karantinës.
- Të listojnë mjetet që përdoren në kufizimin e përhapjes së sëmundjes.
- Të përshkruajnë kohën e përshtatshme dhe mënyrën e riprodhimit të shpendve.
- Të përshkruajnë veçoritë e rritjes dhe prodhimit të shpendëve për prodhim mishi.
- Të përshkruajnë veçoritë e rritjes dhe prodhimit të shpendëve për prodhim vezësh.
- Të përshkruajnë rëndësinë e rritjes dhe shtimit të bletëve.
- Të rendisin disa nga përkujdesjet që kërkojnë bletët në fazën e shumimit të tyre.
- Të përshkruajnë maturimin e mjaltit dhe shenjat e sëmundjeve më të shpeshta në bletë.
- Të përshkruajnë rëndësinë e rritjes së peshqve.
- Të përshkruajnë përkujdesjet që kërkojnë peshqit gjatë fazave të zhvillimit.
- Të përshkruajnë shenjat e sëmundjes më të shpeshta në peshq.
- Të përshkruajnë rëndësinë e rritjes së krimbit të mëndafshit dhe kërmillit.
- Të përshkruajnë mënyrat e shtimit për krimbin e mëndafshit dhe kërmillin.
- Të përshkruajnë masat e thjeshta profilaktike të tilla si: dezinfektimi, deratizimi dhe desinsektimi i stallës, parkut të bletëve apo fermës së peshqve dhe territorit përreth.
- Të përshkruajnë higjienizimin e produkteve blegtorale dhe mjetet/materialet përkatëse.
- Të përshkruajnë mjetet që nevojiten në procesin e përpunimit të produkteve blegtorale.
- Të përshkruajnë llojet dhe mënyrat tradicionale të përpunimit të produkteve blegtorale.
- Të përshkruajnë rëndësinë e ruajtjes dhe magazinimit të produkteve të përpunuara sipas parametrave teknik të kërkuara.

- Të përshkruajnë rëndësinë dhe mënyrat e përpunimit të mbetjeve nga produktet blegtorale.
- Të përshkruajnë rëndësinë e përdorimit të teknologjive bashkëkohore (përfshirë TIK) për proceset e punës në blegtori.

▪ **Përmbajtjet e përgjithshme të lëndës ”Bazat e blegtorisë” kl.11 – 102 orë**

Tema 1	Metodat e fiksimit të kafshëve të ndryshme	4 orë
Tema 2	Parametrat fiziologjike bazë të kafshëve të fermës	8 orë
Tema 3	Maturimi seksual dhe koha për riprodhim në gjedh dhe te imta	6 orë
Tema 4	Riprodhimi i kafshëve bujqësore	4 orë
Tema 5	Përkujdesjet ndaj kafshëve bujqësore para lindjes	4 orë
Tema 6	Shenjat e pjelljes dhe përkujdesi për nënën dhe porsalindurin	4 orë
Tema 7	Mënyrat e mjeljes manuale dhe mekanike	2 orë
Tema 8	Maturimit seksuale dhe riprodhimi derrave dhe njëthundrakëve	6 orë
Tema 9	Ndërhyrjet e thjeshta te kafshët e fermës	4 orë
Tema 10	Pastrimi dhe mjekimi i plagëve të thjeshta	6 orë
Tema 11	Konceptin e sëmundjes në kafshët e fermes	6 orë
Tema 12	Faktorët që kufizojnë përhapjen e sëmundjes	4 orë
Tema 13	Karantina dhe mjetet për kufizimin e përhapjes së sëmundjes	4 orë
Tema 14	Riprodhimi i shpendëve	2 orë
Tema 15	Rritja e shpendëve për prodhim mishi ose vezë	4 orë
Tema 16	Maturimi mjaltit dhe sëmundjet më të shpeshta në bletë	2 orë
Tema 17	Rritja peshqve dhe kujdesi në fazat e zhvillimit	2 orë
Tema 18	Shenjat e sëmundje më të shpeshta në peshq	2 orë
Tema 19	Shtimi i krimbit të mëndafshit dhe kërmillit	2 orë
Tema 20	Përkujdesjet për krimbin e mëndafshit dhe kërmillin	2 orë
Tema 21	Masat profilaktike në blegtori (dezinfektimi, deratizim dhe desinsektim)	4 orë
Tema 22	Higjiena e produkteve blegtorale	4 orë
Tema 23	Mjetet dhe proceset e përpunimit të produkteve blegtorale	2 orë
Tema 24	Përpunimi tradicional i produkteve blegtorale	4 orë
Tema 25	Ruajtja produkteve të përpunuara	2 orë
Tema 26	Përpunimi i mbetjeve nga produktet blegtorale	2 orë
Tema 27	Përdorimit të teknologjive bashkëkohore (përfshirë TIK) në blegtori;	2 orë

3. Lënda “Kulturat bujqësore” (L-14-597-22) Kl. 10 – 180 orë dhe Kl 11. 68 orë

• **Synimet e lëndës “Kulturat bujqësore”, kl. 10.**

Në përfundim të trajtimit të lëndës “Kulturat bujqësore” klasa 10, nxënësit duhet:

- Të përshkruajnë rëndësinë e kultivimit të kulturave bujqësore, vlerat ekonomike dhe bujqësore në ekonominë e një vendi.
- Të përshkruajnë rëndësinë e kultivimit të perimeve, vlerat ushqimore dhe kurative të tyre.
- Të përshkruajnë kërkesat e perimeve për klimë, tokë dhe elementet ushqyese.

- Të dallojnë perimet sipas grupimeve të tyre botanike dhe mënyrave të shtimit.
- Të rendisë kriteret që nevojiten për ngritjen e perimores.
- Të përshkruajnë llojet e shtretërve, zgjedhjen e vendit, mënyrat e ngrohjes, përgatitjen e dherishtes dhe të kubikëve.
- Të përshkruajnë mënyren përgatitjes së fidanëve në shtretër, shërbimet,
- Të përshkruajnë rëndësinë ekonomike të serrave dhe kriteret e zgjedhjes së vendit për ndërtimit të serrave.
- Të përshkruajnë serrat me ngrohje qendrore dhe diellore.
- Të përshkruajnë rëndësinë ekonomike, vlerat ushqimore dhe kurative të perimeve të familjes solanore.
- Të përshkruajnë veçoritë botanike, biologjike, kërkesat për klimë, tokë dhe elementë ushqyes të perimeve të familjes solanore (domatja, speci, patlixhan).
- Të përshkruajnë rëndësinë ekonomike, vlerat ushqimore dhe kurative të perimeve të familjes bostanore.
- Të përshkruajnë veçoritë botanike, biologjike, kërkesat për klimë, tokë dhe elementë ushqyes të perimeve të familjes bostanore (kungulli, kastravec, pjepri, shalqini etj).
- Të përshkruajnë rëndësinë ekonomike, vlerat ushqimore dhe kurative të perimeve të familjes zambakore.
- Të përshkruajnë veçoritë botanike, biologjike, kërkesat për klimë, tokë dhe elementë ushqyes të perimeve të familjes zambakore (qepa, preshi, hudhra dhe asparagu).
- Të përshkruajnë rëndësinë ekonomike, vlerat ushqimore dhe kurative të perimeve të familjes kryqore.
- Të përshkruajnë karakteristikat botanike, veçoritë biologjike, kërkesat për klimë, tokë dhe elemente ushqyes të perimeve të familjes kryqore (lakra, lulëlakra, brokoli, rrepa dhe rrilka).
- Të përshkruajnë rëndësinë ekonomike, vlerat ushqimore dhe kurative të perimeve të familjes kenopodiore (spinaqi, pazia, panxhari i kuq etj).
- Të përshkruajnë karakteristikat botanike, veçoritë biologjike, kërkesat për klimë, tokë dhe elemente ushqyes të perimeve të familjes kenopodiore.
- Të përshkruajnë rëndësinë ekonomike, vlerat ushqimore dhe kurative të perimeve të familjes kompozite (sallata, çikorja, angjinarija etj).
- Të përshkruajnë karakteristikat botanike, veçoritë biologjike, kërkesat për klimë, tokë dhe elemente ushqyes të perimeve të familjes kompozite.
- Të përshkruajnë rëndësinë ekonomike, vlerat ushqimore dhe kurative të perimeve të familjes ombrellore (karota, majdanoz, kopër, selino, finok etj).
- Të përshkruajnë karakteristikat botanike, veçoritë biologjike, kërkesat për klimë, tokë dhe elemente ushqyes të perimeve të familjes ombrellore.
- Të përshkruajnë rëndësinë ekonomike, vlerat ushqimore dhe kurative të perimeve të familjes bishtajore (fasulja bishtajë, bizelja, batha,) e mëllagore (bamja).
- Të përshkruajnë karakteristikat botanike, veçoritë biologjike, kërkesat për klimë, tokë dhe elemente ushqyes të perimeve të familjes bishtajore e mëllagore.
- Të përshkruajnë rëndësinë estetike dhe mjedisore të kultivimit të bimëve zbukuruese;
- Të përshkruajnë kërkesat e bimëve zbukuruese për klimë, tokë dhe element ushqyes;
- Të rendisin përbërësit e tokave (llojet e dherave) që përdoren në luletari;
- Të klasifikojnë bimët zbukuruese sipas ciklit jetësor dhe mjedisit ku kultivohen;

- Të përshkruajnë rëndësinë e shumimit me farë të bimëve zbukuruese, si dhe kushtet që ndikojnë në ruajtjen e fares;
- Të përshkruajnë mënyrat e ndryshme të shumimit vegetativ;
- Të rendisin bimët zbukuruese që kultivohen në fushë të hapur;
- Të përshkruajnë bimët zbukuruese njëvjeçare më të përhapura të fushës si: agerati, begonja, bizelja erëmirë, flokësi, kalendula, kokoçeli, lulegojëujku, lulefshesa, lulekadifeja, lulekokëzogu, lulelafshëgjeli, lulezjarri, petunjia, bordullaku etj.;
- Të përshkruajnë bimët zbukuruese dyvjeçare më të përhapura të fushës si: flokëza, lulja e dhenve, lulekëmbana, lulesheboja, lulja mos më harro, mëllaga e detit, vjollca etj;
- Të përshkruajnë bimët zbukuruese shumëvjeçare më të përhapura të fushës si: aguliçeja, akilega, arabëza, bozhurja, lulebora, margarita, lulevjeshta, lulezemra, lulekuqi, karafili, trëndafili;
- Të përshkruajnë bimët zbukuruese më të përhapura të mjediseve të mbrojtura si: tulipani, ladiola, lulepatatja, narçizi, shpatorja, zambaku, zymbyli, kalla etj..
- Të përshkruajnë rëndësinë, përhapjen dhe vlerat ekonomike dhe bujqësore të drithrave në ekonominë e një vendi.
- Të klasifikojnë dhe dallojnë drithërat e lashta nga të vonat sipas tipareve kryesore të tyre dalluese.
- Të përshkruajnë karakteristikat botanike, veçoritë biologjike dhe kërkesat për klimë, tokë dhe element të ushqyes të të lashtave (grurë, tërshërë, elb, thekër etj.).
- Të përshkruajnë karakteristikat botanike, veçoritë biologjike dhe kërkesat për klimë, tokë dhe element ushqyes të misrit.
- Të përshkruajnë përhapjen, rëndësinë, veçoritë dhe kërkesat për klimë tokë dhe element ushqyes të orizit.
- Të përshkruajnë rëndësinë, përhapjen dhe kultivarët e bishtajoreve për kokërr;
- Të identifikojnë karakteristikat botanike, veçoritë biologjike, kërkesat për klimë, tokë e elementë ushqyes të kulturave bishtajore për kokërr si: fasulja, soja, qiçra, thjerrëza, batha, bizelja etj..
- Të përshkruajnë vlerat ekonomike dhe bujqësore të kulturave industriale.
- Të klasifikojnë kulturat industriale sipas përdorimit të tyre në bujqësi apo industri.
- Të përshkruajnë karakteristikat botanike, veçoritë biologjike, kërkesat për klimë, tokë dhe element ushqyes të pambukut.
- Të përshkruajnë karakteristikat botanike, veçoritë biologjike, kërkesat për klimë, tokë dhe element ushqyes të lulediellit.
- Të përshkruajnë karakteristikat botanike, veçoritë biologjike, kërkesat për klimë, tokë dhe element ushqyes të panxharsheqerit.
- Të përshkruajnë përhapjen, rëndësinë e kultivimit dhe përdorimin e bimëve eterovajore.
- Të përshkruajnë rëndësinë, përhapjen dhe vlerat ekonomike dhe mjekësore të bimëve aromatike dhe mjekësore
- Të klasifikojnë dhe dallojnë bimëve aromatike dhe mjekësore sipas tipareve kryesore të tyre dalluese.
- Të përshkruajnë karakteristikat botanike, veçoritë biologjike dhe kërkesat për klimë, tokë dhe element të ushqyes të bimëve aromatike.
- Të përshkruajnë karakteristikat botanike, veçoritë biologjike dhe kërkesat për klimë, tokë dhe element ushqyes të bimëve mjeksore.

- Të theksojnë rëndësinë e kultivimit dhe dëmet shëndetësore të përdorimit të duhanit.
- Të përshkruajnë karakteristikat botanike, cilësitë fiziko-kimike të gjetheve, veçoritë biologjike, kërkesat për klimë, tokë dhe element ushqyes të duhanit.
- Të përshkruajnë rëndësinë, përhapjen dhe klasifikimin e patates.
- Të përshkruajnë karakteristikat botanike, veçoritë biologjike dhe kërkesat për klimë, tokë dhe elementë ushqyes të patates.
- Të përshkruajnë rëndësinë ekonomike dhe bujqësore të prodhimit të kulturave foragjere si bazë ushqimore për blegtorinë.
- Të rendisin veçoritë kryesore të prodhimit foragjer.
- Të përcaktojnë burimet e prodhimit foragjer si ushqim bazë për blegtorinë.
- Të përshkruajnë bimësinë e grupit të hasëlleve dhe tagjive sipas familjeve.
- Të klasifikojnë livadhet sipas jetëgjatësisë, llojit të bimësisë dhe bashkëshoqërimit të tyre.
- Të përshkruajnë bimësinë e kulturave livadhore sipas familjeve.
- Të shpjegojnë rëndësinë dhe veçoritë e jonxhës, si një ndër kulturat më të rëndësishme të livadheve.
- Të përshkruajnë rëndësinë, klasifikimin, veçoritë dhe bimësinë e kullotës.
- Të përshkruajnë rëndësinë praktike dhe ekonomike të përdorimit të nënprodukteve të bujqësisë, blegtorisë dhe industrisë në ushqimin e kafshëve.
- Të përcaktojnë të gjitha llojet e nënprodukteve që përdoren në ushqimet e blegtorisë.

• **Përmbajtjet e përgjithshme të lëndës “Kulturat bujqësore”, kl. 10 – 180 orë**

Tema 1	Rëndësia e kultivimit të kulturave bujqësore, vlerat ekonomike	2 orë
Tema 2	Rëndësia e kultivimit të perimeve, vlerat ekonomike dhe përdorimi i tyre	2 orë
Tema 2	Kërkesat e perimeve ndaj kushteve të mjedisit	4 orë
Tema 3	Klasifikimi dhe shtimi i perimeve	3 orë
Tema 4	Perimorja dhe kriteret e ngritjes së saj	3 orë
Tema 5	Shtretërit dhe ngritja e tyre	5 orë
Tema 6	Serrat dhe ngritja e tyre	9 orë
Tema 7	Perimet e familjes solanore	7 orë
Tema 8	Perimet e familjes bostanore	6 orë
Tema 9	Perimet e familjes zambakore	5 orë
Tema 10	Perimet e familjes kryqore	5 orë
Tema 11	Perimet e familjes kenopodiore	5 orë
Tema 12	Perimet e familjes bishtajore e mëllagore	5 orë
Tema 13	Perimet e familjes kompozite	6 orë
Tema 14	Perimet e familjes ombrellore	6 orë
Tema 15	Rëndësia dhe roli i bimëve zbukuruese në mjedis	4 orë
Tema 16	Kërkesat e bimëve zbukuruese për klimë, tokë dhe element ushqyes	4 orë
Tema 17	Klasifikimi dhe shumimi i bimëve zbukuruese	4 orë
Tema 18	Shtretërit dhe mjediset e mbrojtura për kultivimin e bimëve zbukuruese	4 orë
Tema 19	Bimët zbukuruese që kultivohen në mjedis të hapur	6 orë
Tema 20	Bimët zbukuruese që kultivohen në mjediset e mbrojtura	4 orë
Tema 21	Bimët zbukuruese qepore, zhardhokore, rizomore dhe mishtore	5 orë
Tema 22	Rëndësia, përhapja dhe klasifikimi i drithrave	3 orë

Tema 23	Kulturat e të lashtave	9 orë
Tema 24	Kulturat e të vonave	9 orë
Tema 25	Kulturat bishtajoreve për kokërr	9 orë
Tema 26	Kulturat industrial	8 orë
Tema 27	Bimët aromatike dhe mjekësore	9 orë
Tema 28	Kultura e duhanit	8 orë
Tema 29	Kultura e patates	8 orë
Tema 30	Prodhimi foragjer	9 orë
Tema 31	Nënprodhimet e bujqësisë dhe industrisë si ushqim foragjer	4 orë

• **Synimet e lëndës “Kulturat bujqësore”, kl. 11**

Në përfundim të trajtimit të lëndës “Kulturat bujqësore” klasa 11, nxënësit duhet:

- Të përshkruajnë rolin dhe rëndësinë e zhvillimit të pemëtarisë në kushtet klimatiko-tokësore të vendit tonë.
 - Të përshkruajnë zonat fitoklimatike të pemëve frutore në Shqipëri, si dhe përfaqësuesit kryesorë në çdo zonë.
 - Të grupojnë pemët frutore sipas organeve frutifikuese dhe zhvillimit të organeve vegetative.
 - Të përshkruajnë karakteristikat e përgjithshme të secilit grup të pemëve frutore.
 - Të përshkruajnë organet vegetative dhe frutorë të pemëve frutore, hardhisë, ullirit, agrumeve etj..
 - Të përshkruajnë karakteristikat morfologjike dhe funksionale të pjesëve vegetative.
 - Të përshkruajnë ndryshimet gjatë zhvillimit individual të një peme frutore të shtuar me farë dhe në mënyrë vegetative, duke iu referuar etapave të rritjes.
 - Të përshkruajnë ciklin vjetor të rritjes dhe etapat e një cikli të plotë.
 - Të përshkruajnë fenofazat në periudhën e vegjetacionit e të qetësisë të pemëve frutore.
 - Të përshkruajnë prodhimin periodik faktorët që e favorizojnë si dhe rrugët për mënjanimin e tij.
 - Të përshkruajnë ndikimin e faktorët klimatikë dhe tokësorë mbi ecurinë e vegjetacionit dhe prodhimtarisë së pemëve frutore.
 - Të përshkruajnë rajonizimin e kulturave drufrutore, ullirit, agrumeve dhe hardhisë në varësi të kushteve klimatiko-tokësore të vendit tonë.
 - Të përshkruajnë mënyrat e shtimit të pemëve frutore, ullirit, agrumeve, hardhisë (me farë dhe vegetativ).
 - Të përshkruajnë mënyrat e shartimit si dhe mjetet kryesore të realizimit të shartimit.
 - Të përshkruajnë kriteret e përzgjedhjes së kulturës për nënshartesë dhe mbishartesë që marrin pjesë në shartim.
- Të përshkruajnë karakteristikat kryesore morfo-biologjike të kulturave frutore më të rëndësishme farore, bërthamore, arore, manore, subtropikale dhe hardhisë.

▪ **Përmbajtjet e përgjithshme të lëndës “Kulturat bujqësore” kl. 11 - 68 orë**

Tema 1	Rëndësia e kultivimit të pemëve frutore, vlerat ekonomike	2 orë
Tema 2	Roli, rëndësia dhe klasifikimi i pemëve frutore	2 orë
Tema 2	Organet e rritjes, të zhvillimit dhe të riprodhimit të pemëve frutore	6 orë

Tema 3	Zhvillimi individual i pemëve frutore	6 orë
Tema 4	Roli i faktorëve klimatikë dhe tokësorë në jetën e prodhimtarinë e pemëve frutore	6 orë
Tema 5	Mënyrat e shtimit të pemëve frutore dhe faktorët që ndikojnë në shtimin e tyre	6 orë
Tema 6	Shtimi me farë i pemëve frutore	6 orë
Tema 7	Shtimi vegjetativ me copa i pemëve frutore	8 orë
Tema 8	Shtimi me shartim dhe mënyrat e shtimit me shartim	8 orë
Tema 9	Pajisjet, veglat dhe materialet e nevojshme për shartim	8 orë
Tema 10	Vlerësimi pomologjik i pemëve frutore	10 orë

4. Lënda “Hyrje në teknologjinë bujqësore” (L-36-598-22) Kl. 11 – 68 orë

• Synimet e lëndës ”Hyrje në teknologjinë bujqësore”, kl. 11

Në përfundim të trajtimit të lëndës “Hyrje në teknologjinë bujqësore” klasa 11, nxënësit duhet:

- Të përshkruajnë rëndësinë e përdorimit të veglave mjeteve dhe pajisjeve të thjeshta në bujqësi;
- Të përshkruajnë mjetet dhe pajisjet e thjeshta (manuale ose të mekanizuar) për punimin e tokës dhe përdorimet e tyre.
- Të rendisin mjetet dhe pajisjet e thjeshta (manuale ose të mekanizuar) për plehërimin e tokës dhe përdorimet e tyre.
- Të listojnë mjetet dhe pajisjet e thjeshta (manuale ose të mekanizuar) për mbjelljen e farave dhe fidanëve dhe përdorimet e tyre.
- Të listojnë mjetet dhe pajisjet e thjeshta (manuale ose të mekanizuar) për kullimin e tokës dhe përdorimin e tyre.
- Të përshkruajnë mjetet dhe pajisjet e thjeshta (manuale ose të mekanizuar) për ujitjen e kulturave bujqësore dhe përdorimet e tyre.
- Të rendisin mjetet dhe pajisjet e thjeshta (manuale ose të mekanizuar) për shërbime agroteknike të kulturave bujqësore dhe përdorimet e tyre.
- Të përshkruajnë mjetet dhe pajisjet të thjeshta (manuale ose të mekanizuar) për vjeljen, korrijen dhe mbledhjen e kulturave bujqësore dhe përdorimet e tyre.
- Të përshkruajnë mjetet dhe pajisjet e thjeshta për vjeljen dhe përpunimin e foragjereve.
- Të përshkruajnë mjetet dhe pajisjet e thjeshta (manuale ose të mekanizuar) për mjeljen e kafshëve dhe përdorimet e tyre.
- Të përshkruajnë ndërtimin dhe funksionimin e makinave për shpërndarjen e ushqimit në blegtori.
- Të përshkruajnë ndërtimin dhe funksionimin e makinave për pastrimin e stallave.
- Të listojnë mjetet dhe pajisjet e thjeshta (manuale ose të mekanizuar) për transport të produkteve bujqësore dhe përdorimet e tyre.
- Të përshkruajnë ndërtimin dhe funksionimin e mjeteve të thjeshta të punës në bujqësi.
- Të përshkruajnë mënyrat e pastrimit dhe dezinfektimit të mjetet dhe pajisjeve.
- Të mirëmbajnë pajisjet e thjeshta manuale ose të mekanizuara që përdoren në bujqësi.
- Të përshkruajnë mjetet që përdoren për përpunimit të produkteve bujqësore (tharje, zierje, pjekje, regjie etj.);

- Të listojnë mjetet dhe pajisjet për ambalazhimin dhe etiketimit të produkteve bujqësore.
- Të përshkruajnë mjetet dhe pajisjet për përpunimin e mbetjeve organike bujqësore .
- Të përshkruajnë mjetet dhe pajisjet për gjurmueshmërinë e produkteve, për garantimin e sigurisë ushqimore.
- Të përshkruajnë rregullat e sigurimit teknik në punë dhe të mbrojtjes së mjedisit.
- Të listojnë mjetet dhe pajisjet e mbrojtjes personale dhe kolektive në punë.

▪ **Përmbajtjet e përgjithshme të lëndës “Hyrje në teknologjinë bujqësore” kl. 11 - 68 orë**

Tema1	Rëndësia e përdorimit të makinave bujqësore	2 orë
Tema 2	Klasifikimi dhe përdorimet e makinave bujqësore	4 orë
Tema 2	Makinat për punimin tokës	5 orë
Tema 3	Makinat për shpërndarjen e plehrave	6 orë
Tema 4	Makinat mbjellëse	5 orë
Tema 5	Makinat për përmirësimin ujqor të tokës	6 orë
Tema 6	Kultivatorët dhe frezat prashitëse	4 orë
Tema 7	Makinat për mbrojtjen e bimëve	4 orë
Tema 8	Makinat për korrjen, shirjen dhe përpunimin e drithërave	8 orë
Tema 9	Makinat për vjeljen dhe përpunimin e foragjereve	6 orë
Tema 10	Makinat mjelëse	4 orë
Tema 11	Makinat shpërndarëse të ushqimit në blegtori	4 orë
Tema 12	Makinat pastruese të stallave	2 orë
Tema 13	Makinat për përpunimin e mbetjeve organike	3 orë
Tema 13	Mjetet e thjeshta të punës në bujqësi	3 orë
Tema 14	Rregullat e sigurimit teknik dhe mbrojtjes së mjedisit	2 orë

IX. Përshkruesit e moduleve të praktikës profesionale të detyruar

1. Moduli: “Marrja e mostrës së tokës për analizë”

Drejtimi: Bujqësi
Niveli: II i KSHK
Klasa: 10

<i>PERSHKRUESI I MODULIT</i>		
Titulli dhe Kodi	MARRJA E MOSTRËS SË TOKËS PËR ANALIZË	M-14-1133-22
Qëllimi i modulit	Një modul që i pajis nxënësit me aftësi për të kryer punime të hapjes së profilit të tokës, marrjes së mostrës së profilit e të sipërfaqes së tokës bujqësore për analizë.	
Kohëzgjatja e modulit	36 orë mësimore	
Niveli i parapëlqyer për pranim	Nxënësi/ja duhet të ketë përfunduar arsimin e detyruar	
Rezultatet e të mësuarit (RM) dhe procedurat e vlerësimit	RM 1 Nxënësi/ja hap profilin dhe merr mostrën e tokës për analizë pedologjike. Kriteret e vlerësimit: Nxënësi/ja duhet të jetë i aftë: <ul style="list-style-type: none">– të përzgjedhë saktë veglat e dorës për hapjen e profilit dhe marrjen e mostrës për analizë pedologjike;– të kontrollojë gjendjen fizike të veglave të punës që do të përdoren;– të përcaktojë vendin ku do të merret mostra sipas kriterëve caktuar;– të piketojë tokën për hapjen e profilit sipas parametrave të duhur;– të hapë profilin e tokës në tre shtresat e saj;– të përcaktojë shtresat e profilit sipas karakteristikave përkatëse;– të marrë mostrën në mesin dhe në të gjithë shtresën e çdo horizonti;– të përpunojë mostrën pas marrjes (shkrifërim, tharje) për ta përgatitur për analizë.– të pastrojë dhe sistemojë vendin punës .– të komunikojë me etikë dhe profesionalizem.– të respektojë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së	

mjedisit gjatë hapjes së profilit dhe marrjes së mostrës;

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 2 Nxënësi/ja merr mostrën në sipërfaqe të tokës për analizë agrokimike.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi/ja duhet të jetë i aftë:

- të hapë tokën në thellësinë nga 0 deri 30 cm;
- të konfigurujë një drejtkëndësh dhe diagonalet e tij në tokë;
- të marrë mostrat në pika të ndryshme;
- të hapë në letër dhe thajë mostrat;
- të largojë mbetjet bimore nga mostrat;
- të përziejë siç duhet mostrat;
- të nxjerrë mostrën mesatare me metodën e diagonaleve;
- të përpunojë me kujdes mostrën e tokës;
- të ambalazhojë dhe etiketojë me kujdes mostrën;
- të pastrojë dhe sistemojë vendin punës .
- të komunikojë me etikë dhe profesionalizem .
- të respektojë rregullat e sigurimit teknik dhe ruajtjes së mjedisit gjatë marrjes së mostrës në sipërfaqen e tokës;

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Udhëzime për zbatimin e modulit dhe për vlerësimin e nxënësve.

- Ky modul duhet të trajtohet në mjediset për praktikant profesional në parcelën pranë shkollës, në ferma bujqësore.
- Mësuesi/Instruktori duhet të përdorë sa më shumë të jetë e mundur demonstrimet konkrete të punimeve të marrjes së mostrës së tokës për analizë.
- Nxënësit duhet të angazhohen në veprimtari konkrete pune për të përdorur veglat dhe pajisjet, fillimisht në mënyrë të mbikqyrur dhe më pas në mënyrë të pavarur.
- Ata duhet të nxiten të diskutojnë në lidhje me punimet e marrjes së mostrës së tokës për analizë.
- Gjatë vlerësimit të nxënësve duhet të vihet theksi te verifikimi i shkallës së arritjes së shprehive praktike për përdorimin e veglave dhe pajisjeve të dorës, si dhe për marrjen e mostrës së tokës për analizë.
- Realizimi i pranueshëm i modulit do të konsiderohet arritja e kënaqshme e të gjitha kriterëve të realizimit të specifikuar për çdo rezultat të të mësuarit.

Kushtet e domosdoshme për realizimin e modulit

Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohen mjediset, veglat, pajisjet dhe materialet e mëposhtme:

- Parcelë për kryerjen e praktikës.
 - Vegla te thjeshta të dorës si: kazma, bel etj.
 - Uniforma e punës
 - Letër për vendosjen e mostrave.
 - Letër ambalazhi.
 - Etiketa.
 - Katalog e manuale të ndryshme në ndihmë të zbatimit të modulit.
-

2. Moduli: “Prodhimi i fidanëve të kulturave perimore”

Drejtimi: Bujqësi
Niveli: II i KSHK
Klasa: 10

PERSHKRUESI I MODULIT

Titulli dhe kod	PRODHIMI I FIDANËVE TË KULTURAVE PERIMORE	M-14-1428-22
Qëllimi i modulit	Një modul praktik që i aftëson nxënësit për të ndërtuar shtratin, farishten, mbjellë farën në shtrat, farishte për prodhimin e fidanëve, për të kryer shartimin e fidanëve si dhe për t’u përkujdesur gjatë rritjes së tyre.	
Kohëzgjatja e modulit	54 orë mësimore	
Niveli i parapëlqyer për pranim	Nxënësi/ja duhet të ketë përfunduar arsimin e detyruar	

RM 1 Nxënësi/ja përgatit tokën për ngritjen e shtratit dhe farishtes.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi/ja duhet të jetë i aftë:

- të përzgjedhë saktë mjetet dhe pajisjet për punimin e tokës për ngritjen e shtratit dhe farishtes;
- të përgatitë sipas nevojës materialet ndihmëse për ndërtimin e shtratit dhe farishtes;
- të përcaktojë sipërfaqen e tokës për ndërtimin e shtratit dhe farishtes, sipas kriterëve të duhura;
- të transportojë me krah veglat, pajisjet dhe materialet në vendin e duhur të shpërndajë me krah plehun organik dhe mineral sipas kriterëve;
- të hapë kanalën sipas kriterëve të elementëve gjatësi 8-20 m, gjerësi 1.4-1.5 m dhe thellësi 40-60 cm;
- të ndërtojë muret sipas kriterëve gjatësi 8-20m, thellësi nga jugu 20 cm, veri 30 cm, pjerrësi 10cm;
- të mbushë shtratin me plehun e përgatitur sipas kriterëve të përcaktuara;
- të kryejë bashkimi i plehut dhe dheut në raportin 2:1 duke e përzier mirë në një vend të pastër;
- të kryejë dezinfektimin e dherishtes me disa mënyra: formalinë, gur kali, vapam sipas kriterëve të përcaktuara të përdorimit të tyre;
-

- të përzgjedhë mbulesat e shtratit sipas materialeve që disponon shkolla (xham, plastmas, rrogoz) dhe të mbulojë shtretërit;
- të kontrollojë cilësinë e kryerjes së punimeve sipas instruksionit të përcaktuar;
- të shpërndajë plehun organik në sipërfaqen e tokës me krahë në sasinë e duhur;
- të kryejë siç duhet punimi bazë i tokës me bel;
- të kryejë shkretim të shtratit të mbjelljes me vegla dore;
- të kryejë ngritje e vllajës sipas parametrave teknik.
- të kryejë sheshimin dhe hedhjen e plehut të imët mbi vllajë sipas udhëzimeve;
- të pastrojë dhe sistemojë vendin punës .
- të komunikojë me etikë dhe profesionalizem .
- të zbatojë saktë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë përgatitjes së tokës për ngritjen e shtratit dhe farishtes.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 2 Nxënësi/ja mbjell farën në shtratin e nxehtë dhe farishte.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi/ja duhet të jetë i aftë:

- të përzgjedhë farën sipas cilësisë së farës dhe llojit të kulturave perimore;
- të përcaktojë saktë sasinë e farës për mbjellje;
- të përcaktojë saktë kohën e mbjelljes së farës në shtratin e nxehtë dhe farishte;
- të trajtojë para mbjelljes farën nëse është e nevojshme;
- të mbjellë farën në shtratin e nxehtë dhe farishte sipas teknikës më të përshtatshme me specifikat sipas kulturave perimore;
- të ujisë farishten me shoshë pas mbjelljes së farës;
- të kryejë mbulimin e shtratit të nxehtë dhe farishtes me materiale të ndryshme: politilen (PVC), rrogzë etj.;
- të pastrojë vendin pas mbjelljes së farës në shtratin e nxehtë dhe farishtes;
- të pastrojë dhe sistemojë vendin punës;
- të komunikojë me etikë dhe profesionalizem;
- të zbatojë me përpikëri rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë mbjelljes së farës në shtratin e nxehtë dhe farishtes.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 3 Nxënësi/ja prodhon fidanët perimor në shtratin e nxehtë dhe farishte.

Kriteret e vlerësimi

Nxënësi/ja duhet të jetë i aftë:

- të përzgjedhë veglat dhe materialet e nevojshme për kryerjen e shërbimeve pas mbjelljes së farës në shtratin e nxehtë dhe farishte;
- të kryejë ujitjen pas mbjelljes së farës me ujë të pastër dhe jo të ftohtë, me shoshë;
- të heqë barërat e këqija nëse ka;
- të kryejë rrallimet e bimëve duke respektuar distancat e duhura të mbjelljes;
- të kryejë plehërimin e lëngshëm duke mënjanuar djegien e gjetheve;
- të kryejë spërkatjen e fidanëve me lëng bordolez ose zinep sipas udhëzimeve të specialistit;
- të kryejë kalitjen e fidanëve duke siguruar ajrimin farishte;
- të pastrojë vendin pas kryerjes së shërbimeve në shtratin e nxehtë dhe farishte;
- të pastrojë dhe sistemojë vendin punës;
- të komunikojë me etikë dhe profesionalizem;
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik e të ruajtjes së mjedisit gjatë kryerjes së shërbimeve pas mbjelljes në shtratin e nxehtë dhe farishte.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 4 Nxënësi/ja prodhon fidanët të shartuar perimor.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi/ja duhet të jetë i aftë:

- të përzgjedhë veglat dhe materialet e nevojshme për shartimin e fidanëve perimor;
- të përzgjedhë nënshartesen dhe mbishartesen për shartim;
- të përgatisë nënshartesen dhe mbishartesen në formë gjuhëze;
- të bashkojë nënshartesen dhe mbishartesen;
- të kryejnë lidhjen, izolimin e pjesëtarëve të shartimit të fidanëve perimor;
- të kryejnë kontrollin e zënies së shartimit të fidanëve perimor;
- të kryejë plehërimin e lëngshëm duke mënjanuar djegien e gjetheve;
- të kryejë spërkatjen e fidanëve të shartuar me lëng bordolez ose zinep sipas udhëzimeve të specialistit;

- të kryejë kalitjen e fidanëve të shartuar duke siguruar ajrimin;
- të vendosë sistemin mbështetës të fidanëve që kanë nevojë;
- të kryejë krasitjen dhe lidhjen e fidanëve;
- të pastrojë dhe sistemojë vendin punës .
- të komunikojë me etikë dhe profesionalizem;
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik e të ruajtjes së mjedisit gjatë kryerjes së shartimit në fidanet perimor;

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Udhëzime për zbatimin e modulit dhe për vlerësimin e nxënësve.

- Ky modul duhet të trajtohet në mjediset e bazës prodhuese të shkollës (mjedise të mbrojtura ose fushë e hapur), në ekonomi bujqësore ku kultivohen perime me fidanë.
- Mësuesi/Instruktori duhet të përdorë sa më shumë që të jetë e mundur demonstrimet konkrete për përgatitjen shtratit, farishtes, dherishtes, përgatitjes së fidanit, shartimit të fidanit perior dhe shërbimeve pas mbjelljes së farës.
- Nxënësit duhet të angazhohen në veprimtari konkrete për kryerjen e një sërë operacionesh pune dhe shërbime të ndryshme për prodhimin e fidanëve të kulturave perimore, fillimisht në mënyrë të mbikqyrur e më pas në mënyrë të pavarur.
- Nxënësit, nxiten të diskutojnë në lidhje me proceset e punës e shërbimet e ndryshme që kryhen para dhe gjatë prodhimit të fidanëve të kulturave perimore.
- Gjatë vlerësimit të nxënësve duhet të vihet theksi te verifikimi i shkallës së arritjes së shprehive praktike për realizimin e të gjitha proceseve të punës për prodhimin e fidanëve perimore.
- Mësuesi/Instruktori mund të organizojë vizita mësimore në kultivues të suksesshëm të perimeve si në mjedise të mbrojtura edhe në fushë të hapur.
- Realizimi i pranueshëm i modulit do të konsiderohet arritja e kënaqshme e të gjitha kriterëve të realizimit të specifikuar për çdo rezultat të të mësuarit.

Kushtet e domosdoshme për realizimin e modulit

Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohen mjetet e mëposhtme:

- Farëra perimesh të ndryshme.
 - Vegla të thjeshta dore.
 - Brisk shartimi, lidhëse, mastiç shartimi
 - Pompa spërkatëse.
 - Plehra kimike, pesticide, dherishte, pleh organik etj.
 - Mjedis i mbrojtur dhe i hapur i përshtatshëm.
 - Libra, broshura, fletëpalosje, katalogë etj.
-

3. Moduli: “Kultivimi i bimëve të arave”

Drejtimi: Bujqësi
Niveli: II i KSHK
Klasa: 10

<i>PERSHKRUESI I MODULIT</i>		
Titulli dhe kodi	KULTIVIMI I BIMËVE TË ARAVE	M-14-1842-22
Qëllimi i modulit	Një modul praktik që i aftëson nxënësit për të kultivuar bimët e arave si dhe për të zbatuar agroteknologjinë e kultivimit të tyre sipas standardeve të caktuara.	
Kohëzgjatja e modulit	54 orë mësimore	
Niveli i parapëlqyer për pranim	Nxënësi/ja duhet të ketë përfunduar arsimin e detyruar	
Rezultatet e të mësuarit (RM) dhe procedurat e vlerësimit	RM 1 Nxënësi/ja kultivon të lashtat. <i>Kriteret e vlerësimit:</i> Nxënësi/ja duhet të jetë i aftë: <ul style="list-style-type: none">– të përzgjedhë saktë mjetet dhe pajisjet për punimin e tokës;– të transportojë veglat, pajisjet dhe materialet në vendin e duhur;– të pastrojë me kujdes tokën nga gurët dhe mbeturinat e tjera të forta;– të kryejë plehërimin bazë të tokës me plehëra organike dhe minerale.– të kryejë punimin bazë të tokës.– të kryejë punimin plotësues të tokës– të kontrollojë cilësinë e kryerjes së punimeve sipas instruksionit të përcaktuar;– të kryejë mbjelljen e farave sipas mënyrës, kohës dhe distancave të mbjelljes;– të kryejë hapjen e kanaleve kulluese;– të kryejë shërbimet pas mbjelljes dhe gjatë vegjetaionit;– të pastrojë dhe sistemojë vendin punës;– të komunikojë me etikë dhe profesionalizëm;– të zbatojë saktë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë kultivimit të të lashtave; <i>Instrumentet e vlerësimit:</i> <ul style="list-style-type: none">– Vëzhgim me listë kontrolli.	

RM 2 Nxënësi/ja kultivon të vonat.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi/ja duhet të jetë i aftë:

- të përzgjedhë saktë mjetet dhe pajisjet për punimin e tokës;
- të transportojë veglat, pajisjet dhe materialet në vendin e duhur ;
- të pastrojë me kujdes tokën nga gurët dhe mbeturinat e tjera të forta;
- të kryejë plehërimin bazë të tokës me plehëra organike dhe minerale;
- të kryejë punimin bazë të tokës;
- të kryejë punimin plotësues të tokës;
- të kontrollojë cilësinë e kryerjes së punimeve sipas instruksionit të përcaktuar;
- të kryejë mbjelljen e farave sipas distancave të mbjelljes;
- të kryejë shërbimet pas mbjelljes dhe gjatë vegjetaionit;
- të pastrojë dhe sistemojë vendin punës;
- të komunikojë me etikë dhe profesionalizëm;
- të zbatojë saktë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë kultivimit të të vonave;

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli

RM 3 Nxënësi/ja kultivon bishtajore për kokërr.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi/ja duhet të jetë i aftë:

- të përzgjedhë saktë mjetet dhe pajisjet për punimin e tokës;
- të transportojë veglat, pajisjet dhe materialet në vendin e duhur ;
- të pastrojë me kujdes tokën nga gurët dhe mbeturinat e tjera të forta;
- të kryejë plehërimin bazë të tokës me plehëra organike;
- të kryejë punimin bazë të tokës;
- të kryejë punimin plotësues të tokës;
- të kontrollojë cilësinë e kryerjes së punimeve sipas instruksionit të përcaktuar;
- të kryejë mbjelljen e farave sipas distancave të mbjelljes;
- të kryejë shërbimet pas mbjelljes;
- të kryejë vendosjen e sistemit mbeshtetes për bimën;
- të kryejë shërbimet gjatë vegjetaionit.
- të pastroj të kryejë dhe sistemojë vendin punës;
- të komunikojë me etikë dhe profesionalizem;
- të zbatojë saktë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes

së mjedisit gjatë kultivimit të bishtajoreve për kokërr;

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 4 Nxënësi/ja kultivon bimë foragjere.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi/ja duhet të jetë i aftë:

- të përzgjedhë saktë mjetet dhe pajisjet për punimin e tokës;
- të transportojë veglat, pajisjet dhe materialet në vendin e duhur;
- të pastrojë me kujdes tokën nga gurët dhe mbeturinat e tjera të forta;
- të kryejë plehërimin bazë të tokës me plehëra organike dhe minerale;
- të kryejë punimin bazë të tokës;
- të kryejë punimin plotësues të tokës;
- të kryejë rulimin dhe nivelimin e tokës;
- të kontrollojë cilësinë e kryerjes së punimeve sipas instruksionit të përcaktuar;
- të kryejë mbjelljen e farave me shpërndarje ose makina mbjellëse sipas distancave të mbjelljes;
- të kryejë shërbimet pas mbjelljes dhe gjatë vegjetaionit;
- të pastrojë dhe sistemojë vendin punës;
- të komunikojë me etikë dhe profesionalizem;
- të zbatojë saktë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë kultivimit të bimëve foragjere;

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 5 Nxënësi/ja kultivon bimë industriale.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi/ja duhet të jetë i aftë:

- të përzgjedhë saktë mjetet dhe pajisjet për punimin e tokës;
- të pastrojë me kujdes tokën nga gurët dhe mbeturinat e tjera të forta;
- të kryejë plehërimin bazë të tokës me plehëra organike;
- të kryejë punimin bazë të tokës;
- të kryejë punimin plotësues të tokës;
- të kontrollojë cilësinë e kryerjes së punimeve sipas instruksionit të përcaktuar;
- të përcaktojë kohën dhe mënyrat e mbjelljes;
- të kryejë mbjelljen e farave sipas distancave të mbjelljes;
- të kryejë shërbimet pas mbjelljes;

- të kryejë shërbimet gjatë vegjetaionit;
- të kryejë korrjen dhe përpunimin e prodhimit bujqësor;
- të pastrojë dhe sistemojë vendin punës;
- të komunikojë me etikë dhe profesionalizëm;
- të zbatojë saktë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë kultivimit të bimëve industriale;

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Udhëzime për zbatimin e modulit dhe për vlerësimin e nxënësve.

- Ky modul duhet të trajtohet në mjediset e bazës prodhuese të shkollës (mjedise të mbrojtura ose fushë e hapur), në ekonomi bujqësore ku kultivohen bimët e arave.
- Mësuesi/Instruktori duhet të përdorë sa më shumë që të jetë e mundur demostrimet konkrete për kultivimin e bimëve të arave.
- Nxënësit duhet të angazhohen në veprimtari konkrete për kryerjen e një sërë operacionesh pune për kultivimin e bimëve të arave, fillimisht në mënyrë të mbikëqyrur dhe më pas të pavarur.
- Nxënësit, nxiten të diskutojnë në lidhje me proceset e punës dhe rëndësinë e kryerjes së tyre.
- Gjatë vlerësimit të nxënësve duhet të vihet theksi te verifikimi i shkallës së arritjes së shprehive praktike për realizimin e të gjitha proceseve gjatë kultivimit të bimëve të arave.
- Mësuesi/Instruktori mund të organizojë vizita mësimore në kultivues të suksesshëm të bimëve të arave në mënyrë që nxënësit të shohin dhe të praktikohen në proceset e punës së përgatitjes së tokës për mbjelljen e bimëve të arave.
- Realizimi i pranueshëm i modulit do të konsiderohet arritja e kënaqshme e të gjitha kritereve të realizimit të specifikuara për çdo rezultat të të mësuarit.

Kushtet e domosdoshme për realizimin e modulit

Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohen mjetet e mëposhtme:

- Pleh stalle, plehra kimike.
 - Fara të ndryshme.
 - Preparatë dezinfektuese.
 - Uniforma e punës
 - Vegla të thjeshta dhe të mekanizuara .
 - Libra, broshura, fletëpalosje, katalogë etj.
 - Pompa spërkatëse.
-

4. Moduli “Të ushqyerit në blegtori”

Drejtimi: Bujqësi
Niveli: II i KSHK
Klasa: 10

PËRSHKRUESI I MODULIT

Titulli dhe kodi	TË USHQYERIT NË BLEGTORI	M-28-1430-22
Qëllimi i modulit	Një modul që i pajis nxënësit me aftësi për të përgatitur ushqimet, për të ushqyer kategori të ndryshme kafshësh në regjim stallor (ruminantët, monogstritët, shpendët, bletën, kimbin e mëndafshit etj).	
Kohëzgjatja e modulit	36 orë mësimorë	
Niveli i parapëlqyer për pranim	Nxënësi/ja duhet të ketë përfunduar arsimin e detyruar	
Rezultatet e të mësuarit (RM) dhe procedurat e vlerësimit	<p>RM 1 Nxënësi/ja përzgjedh ushqimet që përdorim për kafshët në regjim stallor. <i>Kriteret e vlerësimit:</i> Nxënësi/ja duhet të jetë i aftë:</p> <ul style="list-style-type: none">– të përzgjedhë saktë ushqimet e gjelbra.– të përzgjedhë saktë bimët rrënjorë që përdoren si ushqim për blegtorinë.– të përzgjedhë saktë ushqimet e ashpra: bar i thatë, kashtë, silazh, bërsi të ndryshme etj.– të përzgjedhë saktë ushqimet e koncentruara, drithra të bluara dhe të pabluara, si misër, grurë, elb, thekër, tërshërë, soja, luledielli etj.– të përzgjedhë saktë ushqimet me prejardhje shtazorë, si miell peshku, miell mishi, miell kockash, qumësht, vezë etj.– të zbatojë me kujdes rregullat e ruajtjes së mjedisit gjatë përzgjedhjes së ushqimeve për kafshët bujqësorë. <p><i>Instrumentet e vlerësimit:</i></p> <ul style="list-style-type: none">– Vëzhgim me listë kontrolli.	
	<p>RM 2 Nxënësi/ja ushqen ruminantët në regjim stallor <i>Kriteret e vlerësimit:</i> Nxënësi/ja duhet të jetë i aftë:</p> <ul style="list-style-type: none">– të përzgjedhë veglat e nevojshme të punës për të ushqyer ruminantët, (gjedh/dhen/dhi);– të përzgjedhë llojin e ushqimit sipas llojit dhe nevojës së ruminantëve në regjim stallor;	

- të bëjë pastrimin e grazhdit përpara dhënies së ushqimit;
- të bëjë përpunimin paraprak të ushqimeve: copëtimin, lagjen etj, për kafshët bujqësore, në varësi të llojit të ushqimit;
- të kontrollojë cilësisë e ushqimeve të magazinuara me anë të prekjes, nuhatjes dhe dallimit të ngjyrës së ushqimeve;
- të transportojë ushqimet nga magazina në stallë me krah ose mjete të tjera të thjeshta sipas llojit të ushqimit;
- të bëjë ndarjen racionale të ushqimit për krerë bazuar kerkesave të tyre;
- të realizojë vendosjen e ushqimeve në vendin e caktuar për ngrënie (grazhd);
- të pastrojë vendin pas ushqyerjes së ruminanteve;
- të komunikojë me etikë dhe profesionalizëm;
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik e të ruajtjes së mjedisit gjatë të ushqyerit të ruminantëve në fermë.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 3 Nxënësi/ja ushqen monogastritët

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi/ja duhet të jetë i aftë:

- të përzgjedhë veglat e nevojshme të punës për të ushqyer monogastritët (derrat dhe njëthundrakët);
- të përzgjedhë ushqimin sipas llojit dhe nevojës së derrave dhe njëthundrakëve;
- të bëjë pastrimin e grazhdit përpara dhënies së ushqimit;
- të bëjë përpunimin paraprak të ushqimeve: copëtimin, lagjen etj, për derrat dhe njëthundrakët, në varësi të llojit të ushqimit;
- të kontrollojë cilësisë e ushqimeve të magazinuara me anë të prekjes, nuhatjes dhe dallimit të ngjyrës së ushqimeve;
- të transportojë ushqimet nga magazina në stallë me krah ose mjete të tjera të thjeshta sipas llojit të ushqimit;
- të bëjë ndarjen racionale të ushqimit për krerë sipas kërkesave të tyre;
- të realizojë vendosjen e ushqimeve në vendin e caktuar për ngrënie (grazhd);
- të pastrojë vendin pas ushqyerjes së derrave dhe njëthundrakëve;
- të komunikojë me etikë dhe profesionalizëm;
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik e të ruajtjes së mjedisit gjatë të ushqyerit të monostritëve (derrave dhe njëthundrakëve);

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 4 Nxënësi/ja ushqen pulat për prodhim mishi dhe vezësh

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi/ja duhet të jetë i aftë:

- të përzgjedhë veglat e nevojshme të punës për të ushqyer pulat;
- të përzgjedhë ushqimin sipas llojit, nevojës së pulave dhe drejtimit të prodhimit (mish dhe vezë);
- të bëjë pastrimin e transportuesve të ushqimit përpara dhënies së tij;
- të bëjë përpunimin paraprak të ushqimeve për pula, në varësi të drejtimit të prodhimit dhe llojit të ushqimit;
- të kontrollojë cilësisë e ushqimeve të magazinuara me anë të prekjes, nuhatjes dhe dallimit të ngjyrës së ushqimeve;
- të transportojë ushqimet nga magazina në kabanon me krah ose mjete të tjera të thjeshta sipas llojit të ushqimit;
- të bëjë ndarjen racionale të ushqimit për krerë sipas kërkesave të tyre;
- të realizojë vendosjen e ushqimeve në vendin e caktuar për ngrënie;
- të pastrojë vendin pas ushqyerjes së pulave;
- të komunikojë me etikë dhe profesionalizëm;
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik e të ruajtjes së mjedisit gjatë të ushqyerit të pulave për prodhim mishi dhe vezësh;

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 5 Nxënësi/ja kryen procese pune të ushqyerjes së bletëve

Nxënësi/ja duhet të jetë i aftë:

- të përzgjedhë veglat e nevojshme të punës për të ushqyer bletët;
- të përzgjedhë ushqimin sipas nevojës së bletëve;
- të bëjë pastrimin e kosheres në tërësi përpara dhënies së ushqimit;
- të bëjë përpunimin paraprak të ushqimeve për bletë, në varësi të llojit të ushqimit;
- të kontrollojë cilësisë e ushqimeve që u jep bletëve me anë të prekjes, nuhatjes dhe dallimit të ngjyrës së ushqimeve;
- të transportojë ushqimet për bletë në mënyrë të përshtatshme;
- të bëjë ndarjen racionale të ushqimit për koshere dhe madhësi popullore bletësh;
- të realizojë vendosjen e ushqimit brenda në koshere;
- të largojë mbetjet dhe enët mbas ushqyerjes së bletëve;
- të komunikojë me etikë dhe profesionalizëm;
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik e të ruajtjes së mjedisit gjatë kryerjes së proceseve të punës për ushqyerjen e bletëve;

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 6 Nxënësi/ja kryen procese pune të ushqyerjes së peshqve.

Nxënësi/ja duhet të jetë i aftë:

- të përzgjedhë veglat e nevojshme të punës për të ushqyer peshqit;
- të përzgjedhë ushqimin sipas nivelit të zhvillimit dhe nevojës së peshqve;
- të bëjë sistematikisht pastrimin e basenit përpara dhënies së ushqimit peshqve;
- të bëjë përpunimin paraprak të ushqimeve, në varësi të stadi të zhvillimit të peshqve;
- të kontrollojë cilësisë e ushqimeve që u jep peshqve me anë të prekjes, nuhatjes dhe dallimit të ngjyrës së ushqimeve;
- të transportojë ushqimet për peshqit në mënyrë të përshtatshme;
- të bëjë ndarjen racionale të ushqimit sipas iktiomasës dhe kërkesave për ushqim që ajo ka.
- të komunikojë me etikë dhe profesionalizëm;
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik e të ruajtjes së mjedisit gjatë kryerjes së proceseve të punës për ushqyerjen e peshqve;

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Udhëzime për zbatimin e modulit dhe për vlerësimin e nxënësve.

- Ky modul duhet të trajtohet në territorin e fermës së shkollës dhe në ferma blegtorale që, shpendë, bletë po peshq, pranë shkollës.
- Mësuesi/Instruktori mund të organizojë edhe vizita në ferma blegtorale të cilat mbarështojnë blegtorinë me regjim stallor.
- Instruktori i praktikës duhet të përdorë sa më shumë demonstrimet konkrete të metodave të të ushqyerit të kafshëve.
- Mësuesi/Instruktori duhet të përdorë tekste standarde dhe manuale që kanë të bëjnë me vlerat ushqyese të ushqimeve të fermës dhe përshtatshmërinë e tyre për lloje të ndryshme kafshësh.
- Nxënësit duhet të angazhohen në veprimtari konkrete pune për përzgjedhjen e ushqimeve, transportimin e tyre në stallë, si dhe për realizimin e të ushqyerit të kafshëve me regjim stallor apo kullotje të lirë, fillimisht në mënyrë të mbikqyrur dhe më pas në mënyrë të pavarur.
- Gjatë vlerësimit të nxënësve duhet të vihet theksi te verifikimi i shkallës së arritjes së shprehive praktike për realizimin e proceseve të punës për të ushqyerit të kafshëve me regjim stallor ose kullotje të lirë.
- Realizimi i pranueshëm i modulit do të konsiderohet arritja e kënaqshme e të gjitha kriteve të realizimit të specifikuar për çdo rezultat të të mësuarit.

**Kushtet e
e domosdoshme
për realizimin e
modulit**

Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohen mjediset, veglat, pajisjet dhe materialet e mëposhtme:

- Fermë për rritjen e kafshëve.
 - Tokë kullosorë.
 - Punishte ushqimi për blegtori.
 - Magazinë ushqimi.
 - Depo silazhi.
 - Tabela analitike të ushqimeve.
 - Tabela për nevojat ushqimorë të kafshëve.
 - Mjete të tjera vizuale.
 - Manuale praktike për të ushqyerin e kafshëve.
 - Katalogje ushqimesh etj.
-

5. Moduli “Prodhimi i fidanëve të kulturave drufrutore”

Drejtimi: Bujqësi
Niveli: II i KSHK
Klasa: 11

PËRSHKRUESI I MODULIT

Titulli dhe kod	PRODHIMI I FIDANËVE TË KULTURAVE DRUFRUTURE	M-14-1843-22
Qëllimi i modulit	Një modul praktik që aftëson nxënësit për të kryer procese të thjeshta pune për mbjelljen e farave, prodhimin e filizave, kryerjen e shërbimeve, shartimit me kalema, me sythë të kulturave drufrutore.	
Kohëzgjatja e modulit	102 orë mësimore	
Niveli i parapëlqyer për pranim	Nxënësi/ja duhet të kenë përfunduar kl.10 në drejtimin mësimor “Bujqësi”.	
Rezultatet e të mësuarit (RM) dhe procedura e vlerësimit	RM 1 Nxënësi/ja kryen mbjelljen e farave në farishten drufrutore Kriteret e vlerësimit: Nxënësi/ja duhet të jetë i aftë: <ul style="list-style-type: none">– të përzgjedhë materialet, veglat e pajisjet përkatëse për mbjelljen e farave në farishte.– të transportojë veglat, pajisjet e materialet në pemëtore.– të përgatisë veglat, pajisjet dhe materialet e nevojshme për punimin e tokës.– të përzgjedhë saktë mjetet dhe pajisjet për punimin e tokës;– të pastrojë me kujdes tokën nga gurët dhe mbeturinat e tjera të forta;– të kryejë plehërimin bazë të tokës me plehëra organike– të kryejë punimin bazë të tokës.– të kryejë punimin plotësues të tokës– të kontrollojë cilësinë e kryerjes së punimeve sipas instruksionit të përcaktuar;– të përcaktojë kohën dhe mënyrat e mbjelljes.– të kryejë përgatitjen e vllajave 1.5m x 15m.– të kryejë mbjelljen e farave sipas distancave të mbjelljes.– të kryejë shërbimet pas mbirjes së farës deri në formimin e filizit me trashësinë 9-12mm.– të pastrojë dhe sistemojë vendin punës.– të komunikojë me etikë dhe profesionalizem.– të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të mbrojtjes së	

mjedisit gjatë prodhimit të filizave të kulturat frutore.

RM 2 Nxënësi/ja kryen shartim, me kalema në kulturat drufrutore.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi/ja duhet të jetë i aftë:

- të përzgjedhë materialet, veglat e pajisjet përkatëse për shartim me kalem me çarje të plotë në kulturat drufrutore.
- të transpotojë veglat, pajisjet e materialet në pemëtore.
- të përgatisë veglat, pajisjet dhe materialet e nevojshme për shartim.
- të përcaktojë llojin e kulturës dhe pemët që do të shartohen ,me kalem sipas kriterëve të përcaktuara.
- të përcaktojë llojin e kulturës dhe pemët ku do të merrën copat për mbishartesë sipas kriterëve të përcaktuara.
- të realizojë prerjen e copave të nënshartesës sipas hapave të punës.
- të realizojë prerjen e copave të mbishartesës sipas hapave të punës.
- të shtratifikojë në rërë të pastër dhe të ruajë copat në kushte optimale.
- të zbatojë teknikën e prerjeve për përgatitjen e nënshartesës.
- të zbatojë teknikën e prerjeve për përgatitjen e kalemave si mbishartesë.
- të realizojë vendosjen dhe puthitjen e mbishartesës me nënshartesën sipas procedurës.
- të kryejë lidhjen e vendit të shartimit sipas rregullit të duhur.
- të kryejë izolimin e vendit të shartimit me mastiç.
- të kontrollojë në mënyrë të vazhdueshme zënien e shartimit.
- të pastrojë dhe sistemojë vendin punës .
- të komunikojë me etikë dhe profesionalizem .
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të mbrojtjes së mjedisit gjatë shartimit me kalema në kulturat drufrutore.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli

RM 3 Nxënësi/ja kryen shartim me sythë.

Kriteret e vlerësimit

Nxënësi/ja duhet të jetë i aftë:

- Të përzgjedhë materialet, veglat, paisjet përkatëse për shartim me sytha.
- Të transportojë veglat, pajisjet, materialet në vendin e punës dhe t'i përgatisë ato për punë.
- Të përcaktojë pemët që do të shartohen.
- Të presë në formë "T"-je me gjatësi 3cm me 2cm nënshartesën.

- Të përgatisë mbishartesë me një sythë pak lëvore dhe ind drunor.
- Të vendosë me kujdes, sythin te nënshartesa.
- Të puthisë, siç duhet, nënshartesa me mbishartesës.
- Të lidhë me kujdes, pjesëtarët e shartimit.
- Të izolojë vendin e shartimit me mastiç sipas procedurës.
- Të pastrojnë dhe sistemojë vendin e punës.
- Të komunikojë me etikë dhe profesionalizem .
- Të zbatojë me rigorizitet rregullat sigurimit teknik dhe ruajtjen e mjedisit gjatë shartimit me sythë në kulturat drufrutore.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli

RM 4 Nxënësi/ja kryen shërbime në shartësore.

Kriteret e vlerësimit

Nxënësi/ja duhet të jetë i aftë:

- Të përzgjedhë materialet, veglat, paisjet përkatëse për kryerjen e shërbimeve.
- Të transportojë veglat, pajisjet, materialet në vendin e punës dhe t'i përgatisë ato për punë.
- Të kryejë pastrimin e nënshartesës nga thithakë.
- Të kryejë pastrimin e mbishartesës nga lastaret e tepërt.
- Të kryejë punimin e tokës në shartësore.
- Të kryejë plehërimin e shartësorës.
- Të kryejë ujitjet e tokës.
- Të kryejë krasitjet e fidanëve të shartuar.
- Të kryejë spërkatjet e fidanëve të shartuar.
- Të pastrojnë dhe sistemojë vendin e punës.
- të komunikojë me etikë dhe profesionalizem .
- Të zbatojë me rigorizitet rregullat sigurimit teknik dhe ruajtjen e mjedisit gjatë shërbimit të fidanë të shartuar në kulturat drufrutore

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 5 Nxënësi/ja kryen klasifikimin etiketimin dhe ruajtjen e fidanëve të shartuar.

Kriteret e vlerësimit

Nxënësi/ja duhet të jetë i aftë:

- Të përzgjedhë materialet, veglat, paisjet përkatëse për kryerjen e shërbimeve.
- Të transportojë veglat, pajisjet, materialet në vendin e punës dhe t'i përgatisë ato për punë.
- Të kryejë shkëlqjen e fidanëve sipas standartit.

- Të kryejë klasifikimin e fidanëve sipas standartit.
- Të kryejë vendosjen e etiketave sipas kategorive.
- Të transportojë dhe të ruajnë fidanë sipas standartit.
- Të pastrojnë dhe sistemojnë vendin e punës.
- të komunikojë me etikë dhe profesionalizem .
- Të zbatojë me rigorizitet rregullat sigurimit teknik dhe ruajtjen e mjedisit gjatë prodhimit të fidanë të shartuar në kulturat drufrutore

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Udhëzime për zbatimin e modulit

- Ky modul duhet të trajtohet kryesisht në mjediset e shkollës ose në pemëtore pranë saj.
- Mësuesi/Instruktori duhet të përdorë, sa më shumë të jetë e mundur, demonstrime konkrete të përgatitjes së tokës për mbjelljen e farave për prodhimin e filizave, shartimin me kalem me sytha, shartësore si dhe klasifikimin etiketimin e fidanëve të shartuar në kulturat drufrutore.
- Nxënësit duhet të angazhohen në veprimtari konkrete pune të përgatitjes së tokës për mbjelljen e farave për prodhimin e filizave, shartimin me kalem me sytha, shartësore si dhe klasifikimin etiketimin e fidanëve të shartuar në kulturat drufrutore, fillimisht në mënyrë të mbiqëkyrur dhe më pas të pavarur.
- Mësuesi/Instruktori duhet të mbikqyrë përdorimin dhe mirëmbajtjen e veglave, mjeteve dhe materialeve për prodhimin e fidanëve të shartuar të kulturave drufrutore.
- Instruktori i praktikës duhet të mbikqyrë respektimin e rregullave të sigurimit teknik, të mbrojtjes së mjedisit gjatë prodhimin e fidanëve të shartuar të kulturave drufrutore.
- Gjatë vlerësimit të nxënësve, duhet të vihet theksi te verifikimi i shkallës së arritjes së shprehive praktike, të përgatitjes së tokës, shartimit klasifikimin etiketimin dhe ruajtjes së fidanëve të shartuar në kulturat drufrutore.
- Realizimi i pranueshëm i modulit do të konsiderohet arritja e kënaqshme e të gjitha kritereve të realizimit të specifikuar për çdo rezultat të të mësuarit.

Kushtet e domosdoshme për realizimin e modulit

- Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohen mjediset, pajimet dhe materialet e mëposhtme:
- Bel, Shatë, Krehër, Fara
 - Thika shartimi, Nënshartesa, kalema, sytha, Gërshërë, Rrafje, Mastic shartimi
 - Piketa, etiketa, Plehra kimike, Plehra organike, Pesticide, Rërë
-

7. Moduli “Mirëmbajtja e makinave bujqësore”

Drejtimi: Bujqësi
Niveli: II i KSHK
Klasa: 11

<i>PERSHKRUESI I MODULIT</i>		
Titulli dhe kodi	MIRËMBAJTJA E MAKINAVE BUJQËSORE	M-36-148-22
Qëllimi i modulit	Një modul që aftëson nxënësit për mirëmbajtjen e pajisjeve dhe makinave të ndryshme që përdoren për kryerjen e punimeve bujqësore.	
Kohëzgjatja e modulit	51 orë mësimore	
Niveli i parapëlqyer për pranim	Nxënësi/ja duhet të kenë përfunduar kl.10 në drejtimin mësimor “Bujqësi”.	
Rezultatet e të mësuarit (RM) dhe procedurat e vlerësimit	<p>RM 1 Nxënësi/ja kryen përgatitjet për mirëmbajtjen e makinerive bujqësore. <i>Kriteret e vlerësimit:</i> Nxënësi/ja duhet të jetë i aftë:</p> <ul style="list-style-type: none">– të realizojë me korrektësi radhën e përgatitjes për punë.– të përzgjedhë materialet, veglat dhe pajisjet përkatëse për kryerjen e mirëmbajtjes së makinerive .– të kryejë me saktësi kontrollin e makinerive .– të përcaktojë llojin e mirëmbajtjes për çdo makineri.– të pastrojnë dhe sistemojnë vendin e punës.– të komunikojë me etikë dhe profesionalizem .– të zbatojë me rigorozitet rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë mirëmbajtjes së makinerive. <p><i>Instrumentet e vlerësimit:</i></p> <ul style="list-style-type: none">– Vëzhgim me listë kontrolli. <p>RM 2 Nxënësi/ja kryen pastrimin e makinerive. <i>Kriteret e vlerësimit:</i> Nxënësi/ja duhet të jetë i aftë:</p> <ul style="list-style-type: none">– të përzgjedhë materialet, veglat dhe pajisjet përkatëse për kryerjen e mirëmbajtjes së makinerive;– të pastrojë siç duhet makineritë nga pluhuri;– të pastrojë siç duhet makineritë nga balta;– të pastrojë siç duhet makineritë nga vajrat,– të pastrojë siç duhet makineritë nga mbetjet e tjera;– të pastrojë siç duhet makineritë nga graso;– të pastrojnë dhe sistemojnë vendin e punës;	

- të komunikojë me etikë dhe profesionalizëm;
- të zbatojë me rigorozitet rregullat e sigurimit teknik dhe ruajtjes së mjedisit gjatë pastrimit të makinerive.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli

RM 3 Nxënësi/ja kryen lubrifikimin e makinerive.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi/ja duhet të jetë i aftë:

- të përzgjedhë materialet, veglat dhe pajisjet përkatëse;
- të përzgjedhë grason e duhur;
- të grasatojë me cilësi pjesët e makinerive;
- të masë sasinë e vajit në karter dhe sasinë e ujit në depozitën e radiatorit;
- të hedhë vajin dhe ujin;
- të pastrojnë dhe sistemojnë vendin e punës.
- të komunikojë me etikë dhe profesionalizem .
- të zbatojë me rigorozitet rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë lubrifikimit të makinerive.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 4 Nxënësi/ja kryen mirëmbajtjen në ruajtje të makinerive bujqësore.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi/ja duhet të jetë i aftë:

- të përzgjedhë materialet, veglat dhe pajisjet përkatëse;
- të lyejë me kujdes me vaj të djegur të gjitha pjesët e ekspozuara ndaj oksidimit.
- të lyejë me bojëra të përshtatshme pjesë të ndryshme të makinerive.
- të pastrojnë dhe sistemojnë vendin e punës.
- të komunikojë me etikë dhe profesionalizem .
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë mirëmbajtjes në ruajtje të makinerive bujqësore.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Udhëzime për zbatimin e modulit dhe për vlerësimin nxënësve.

- Ky modul duhet të trajtohet në mjediset e parkut të makinerive bujqësore.
- Mësuesi/Instruktori duhet të përdorë sa më shumë të jetë e mundur demonstrimet konkrete për punimet e mirëmbajtëse së makinerive në ruajtje.
- Nxënësit duhet të angazhohen në veprimtari konkrete pune për punimet për mirëmbajtjen e makinerive në ruajtje, fillimisht në

mënyrë të mbikqyrur dhe më pas në mënyrë të pavarur.

- Ata duhet të nxiten të diskutojnë në lidhje me punimet për mirëmbajtjen e makinerive në ruajtje.
- Gjatë vlerësimit të nxënësve duhet të vihet theksi te verifikimi i shkallës së arritjes së shprehive praktike për realizimin e proceseve të punës për mirëmbajtjen e makinerive në ruajtje.
- Realizimi i pranueshëm i modulit do të konsiderohet arritja e kënaqshme e të gjitha kritereve të realizimit të specifikuara për çdo rezultat të të mësuarit.

Kushtet e domosdoshme për realizimin e modulit

Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohen mjediset, veglat, pajisjet dhe materialet e mëposhtme:

- Mjedisi i parkut të makinerive bujqësore ku do të bëhen punimet mirëmbajtëse.
 - Komplet i veglave, veshjes, pajisjeve dhe materialeve të nevojshme për punimet e mirëmbajtjes së makinerive bujqësore.
 - Katalogë dhe manuale të makinave bujqësore
-

8. Moduli: “Përpunimi i thjeshtë i prodhimit foragjer”

Drejtimi: Bujqësi
Niveli: II i KSHK
Klasa: 11

PERSHKRUESI I MODULIT

Titulli dhe kod	PËRPUNIMI I THJESHTË I PRODHIMIT FORAGJER	M-14-1433-22
Qëllimi i modulit	Një modul që i pajis nxënësit me aftësi për të kryer procese pune të përpunimit të thjeshtë të barit të thatë dhe jonxhës si ushqim për blegtorinë.	
Kohëzgjatja e modulit	51 orë mësimorë	
Niveli i parapëlqyer për pranim	Nxënësi/ja duhet të kenë përfunduar kl.10 në drejtimin mësimor “Bujqësi”.	
Rezultatet e të mësuarit (RM) dhe procedurat e vlerësimit	RM 1 Nxënësi/ja pret/korr me krah, bar të njomë dhe jonxhë. Kriteret e vlerësimit: Nxënësi/ja duhet të jetë i aftë: <ul style="list-style-type: none">– të përgatitë siç duhet kompletin e veshjes së përshtatshme për prerjen/korrjen e barit të njomë/jonxhës.– të përgatitë siç duhet veglat për prerjen e barit dhe të jonxhës: drapër, kosë e të tjera materiale ndihmëse.– të përcaktojë fushën/zonën ku do të kryhet prerja/korrja, sipas kriterëve të duhura.– të përcaktojë saktë kohën e korrjes së jonxhës për bar të thatë – para lulëzimit.– të transportojë me shumë kujdes veglat në vendin e përcaktuar.– të bëjë me shumë kujdes pastrimin e fushës nga objekte të forta apo mbeturina të tjera.– të largojë me kujdes mbeturinat nga fusha e caktuar për korrje.– të kryejë prerjen e barit të njomë dhe të jonxhës me drapër ose me kosë.– të pastrojë dhe sistemojë vendin e punës.– të komunikojë me etikë dhe profesionalizem .– të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë transportit të veglave dhe prerjes së barit të njomë dhe jonxhës.	

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 2 Nxënësi/ja kryen operacione pune për tharjen e barit dhe jonxhës.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi/ja duhet të jetë i aftë:

- të përgatitë siç duhet kompletin e veshjes së përshtatshme për tharjen e barit të njomë/jonxhës.
- të përgatitë siç duhet veglat për tharjen e barit dhe të jonxhës: drapër, kosë, cfurk e materiale ndihmëse.
- të shpërndajë siç duhet barin dhe jonxhën e korrur duke përdorur vegla krahu si cfurk etj.
- të kthejë sipas rregullit barin dhe jonxhën.
- të mbledhë barin dhe jonxhën në grumbuj sipas rregullit dhe në kohën e duhur.
- të rishpërndajë barin dhe jonxhën sipas rregullit dhe në kohën e duhur.
- të rikthejë barin dhe jonxhën për tharje sipas rregullit.
- të kryejë vazhdimisht kontrollin organoleptik të cilësisë së barit dhe jonxhës gjatë tharjes.
- të ngarkojë me shumë kujdes barin e thatë në mjetet e transportit.
- të pastrojë dhe sistemojë vendin e punës.
- të komunikojë me etikë dhe profesionalizem .
- të zbatojë siç duhet rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë kryerjes së operacioneve të punës për tharjen e barit dhe të jonxhës.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Udhëzime për zbatimin e modulit dhe për vlerësimin e nxënësve.

- Ky modul duhet të trajtohet në bazën prodhuese të shkollës ose në parcela të mbjella me pranë shkollës.
- Mësuesi/Instruktori duhet të përdorë sa më shumë të jetë e mundur demonstrimet konkrete për prerjen/korrjen dhe tharjen e barit të njomë dhe jonxhës.
- Nxënësit duhet të angazhohen në veprimtari konkrete pune për prerjen/korrjen dhe tharjen e barit të njomë dhe jonxhës, fillimisht në mënyrë të mbikqyrur dhe më pas në mënyrë të pavarur.
- Ata duhet të nxiten të diskutojnë në lidhje me operacionet e punës që kryhen për tharjen
- Gjatë vlerësimit të nxënësve duhet të vihet theksi te verifikimi i shkallës së arritjes së shprehive praktike për realizimin e tharjes së barit dhe të jonxhës.

-
- Realizimi i pranueshëm i modulit do të konsiderohet arritja e kënaqshme e të gjitha kritereve të realizimit të specifikuara për çdo rezultat të të mësuarit.

Kushtet e domosdoshme për realizimin e modulit

Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohen fermë bujqësorë, veglat, pajisjet dhe materialet e mëposhtme:

- Sipërfaqe e mbjellë me jonxhë.
 - Kosë, drapër.
 - Kompleti i veshjes.
 - Manuale ose katalogje për operacionet e punës për tharjen e barit.
 - Pamje filmike të proceseve të punës gjatë korrjes, kthimit, grumbullimit, si dhe të transportit të barit të thatë dhe të jonxhës.
-

9. Moduli “Mjelja e kafshëve bujqësore”

Drejtimi: Bujqësi
Niveli: II i KSHK
Klasa: 11

PËRSHKRUESI I MODULIT		
Titulli dhe kodit	MJELJA E KAFSHËVE BUJQËSORE	M-28-1138-22
Qëllimi i modulit	Një modul që i pajis nxënësit me aftësi për të pastruar gjirin e lopës dhe zbatuar teknikat e mjeljes së kafshëve bujqësore me dorë dhe me mjelëse mekanike.	
Kohëzgjatja e modulit	51 orë mësimore	
Niveli i parapëlqyer për pranim	Nxënësi/ja duhet të ketë përfunduar kl. 11 të drejtimit mësimor “Bujqësi”	
Rezultatet e të mësuarit (RM) dhe procedurat e vlerësimit	<p>RM 1 Nxënësi/ja kryen përgatitjet për mjeljen e kafshëve bujqësore <i>Kriteret e vlerësimit:</i> Nxënësi/ja duhet të jetë i aftë:</p> <ul style="list-style-type: none">– të realizojë me korrektësi radhën e përgatitjes për punë;– të veshë rroba të pastra për punë;– të lajë duart me ujë të ngrohtë e sapun për të siguruar higjienën personale;– të lajë bidonat, kovat dhe gotat mjelëse me ujë të ngrohtë dhe pluhur larës;– të shpëlajë me ujë të rrjedhshëm bidonat dhe gotat mjelëse dhe t’i kullojë mirë ato;– të zbatojë me rigorozitet rregullat e sigurimit teknik gjatë përgatitjes për mjelje si dhe të sigurojë qetësi në stallë; <p><i>Instrumentet e vlerësimit:</i></p> <ul style="list-style-type: none">– Vëzhgim me listë kontrolli. <p>RM 2 Nxënësi/ja kryen pastrimin e gjirit të kafshës. <i>Kriteret e vlerësimit:</i> Nxënësi/ja duhet të jetë i aftë:</p> <ul style="list-style-type: none">– të rendisë sipas radhës së punës proceset për pastrimin dhe larjen e gjirit.– të përzgjedhë saktë mjetet që nevojiten për pastrimin, larjen dhe masazhimin e gjirit.– të përgatitëse siç duhet mjetet që nevojiten për pastrimin,	

- larjen dhe masazhimin e gjirit.
- të bëjë pastrimin e lehtë mekanik për të hequr papastërtitë e ndryshme në gjirin e kafshës.
- të bëjë larjen e gjirit me pece dhe ujë të ngrohtë.
- të bëjë masazhimin e gjirit me pece dhe ujë të ngrohtë.
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik në punë dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë pastrimit të gjirit
- të mbajë saktë shënimet përkatëse për punën e kryer.
- të zbatojë drejt masat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë punës për pastrimin dhe larjen e gjirit.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 3 Nxënësi/ja kryen mjeljen me dorë të kafshëve bujqësore.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi/ja duhet të jetë i aftë:

- të përzgjedhë saktë pajisjet dhe enët për mjeljen e kafshëve;
- të vendosë kafshën në pozicion e duhur për mjelje;
- të realizojë mjeljen e kafshëve bujqësore sipas llojit të kafshës dhe madhësisë së papilave;
- të transportimi qumështin në dhomën e përpunimit të shoqëruar me rregulla të rrepta higjiene;
- të shënojë sasinë në litër të qumështit të mjelë nga kafshët;
- të lajë me ujë të ngrohtë dhe solucion larës enët e qumështit pas mjelës së kafshës;
- të lajë duart pas mbarimit të procesit të mjeljes me dorë të kafshëve bujqësore;
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë mjeljes me dorë të kafshëve bujqësore;

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 4 Nxënësi/ja kryen mjeljen mekanike të kafshëve bujqësore.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi/ja duhet të jetë i aftë:

- të kontrollojë aparatën mjelës sipas kriterëve të punës;
- të bëjë pastrimin e gjirit të kafshës para mjeljes;
- të vendosë gotat mjelëse me saktësinë thithat e gjirit duke vënë aparatën në pozicionin e duhur;
- të vendosë në gjendje pune aparatën mjelës;
- të vrojtojë e kontrollojë daljen e qumështit derisa të përfundojë mjelja;
- të bëjë ndalimin e punës së aparatit mjelës, në momentin e përfundimit të mjeljes;

- të heqë gotat mjelëse me kujdes, nga thithat e gjirit të kafshës;
- të fërkojë me pece të pastër gjirin dhe të shtydhë pikat e fundit;
- të transportojë me kujdes qumështin në dhomën e përpunimit;
- të pastrojë, siç duhet, enët dhe aparatën mjelës;
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë mjeljes mekanike të kafshëve bujqësore;

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Udhëzime për zbatimin e modulit dhe për vlerësimin e nxënësve.

- Ky modul duhet të trajtohet në mjediset për fermën blegtorale të shkollës ose pranë saj, por rekomandohet të organizohen edhe vizita në ferma blegtorale private ku aplikohen teknikat pe lartshënuara të punës.
- Mësuesi/Instruktori duhet të përdorë sa më shumë të jetë e mundur demonstrimet konkrete të metodave të ndryshme të mjeljes me dorë dhe me aparat mekanik të kafshëve bujqësore.
- Nxënësit, nxiten të diskutojnë mbi metodat e mjeljes së kafshëve bujqësore.
- Nxënësit duhet të angazhohen në veprimtari konkrete pune për të kryer mjeljen e tyre, si dhe për pastimin, dezinfektimin dhe mirëmbajtjen e orendive dhe veglave të punës, fillimisht në mënyrë të mbikqyrur dhe më pas në mënyrë të pavarur.
- Gjatë vlerësimit të nxënësve duhet të vihet theksi te verifikimi i shkallës së arritjes së shprehive praktike për realizimin e proceseve të punës për të kryerjen e mjeljes së kafshëve me me dorë dhe aparat mekanik të mjeljes.
- Realizimi i pranueshëm i modulit do të konsiderohet arritja e kënaqshme e të gjitha kritereve të realizimit të specifikuar për çdo rezultat të të mësuarit.

Kushtet e domosdoshme për realizimin e modulit

- Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohen mjediset, veglat, pajisjet dhe materialet e mëposhtme:
- Fermë me kafshë të llojeve të ndryshme.
 - Dezinfektantë.
 - Peshqire, sapun, kova uji.
 - Mjete për fiksimin e kafshës.
 - Aparat mjelës.
 - Kompleti i veglave, pajisjeve dhe materialeve të nevojshme për mjeljen mekanike ndihmëse.
 - Kompleti i veshjes.
 - Manuale ose katalogje për mjeljen e kafshëve.
-

-
- Fotografi me pamje të punëve të ndryshme gjatë mjeljes me dorë dhe të mekanizuar të kafshëve bujqësore.
 - Pamje filmike të proceseve të punës gjatë kryerjes së mjeljes me dorë e në mënyrë të mekanizuar të kafshëve bujqësore.
-

10. Moduli “Kujdesi për kafshët bujqësore”

Drejtimi: Bujqësi
Niveli: II i KSHK
Klasa: 11

PERSHKRUESI I MODULIT

Titulli dhe kod	KUJDESI PËR KAFSHËT BUJQËSORE	M-28-1136-22
Qëllimi i modulit	Një modul që i pajis nxënësit me aftësi për të kryer procese pune për pastrimin e lëkurës së trupit të kafshës, shërbime higjienike dhe klimatike në stallë, procese pune për të përgatitur ushqimet, zbatuar metodat e të ushqyerit të kafshëve, si dhe për tu kujdesur për kafshët bujqësore në ferma blegtorale.	
Kohëzgjatja e modulit	85 orë mësimore	
Niveli i parapëlqyer për pranim	Nxënësi/ja duhet të kenë përfunduar kl.10 në drejtimin mësimor “Bujqësi”.	
Rezultatet e të mësuarit (RM) dhe procedurat e vlerësimit	RM 1 Nxënësi/ja pastron lëkurën e trupit të kafshës Kriteret e vlerësimit: Nxënësi/ja duhet të jetë i aftë: <ul style="list-style-type: none">– të zgjedhë saktë mjetet dhe pajisjet që përdoren për pastrimin e trupit të kafshës nga dëmtuesit dhe parazitët e lëkurës së kafshëve;– të veshë uniformën për të kryer pastrimin e lëkurës së kafshës nga parazitët dhe dëmtuesit e saj;– të kryejë pastrimin e lëkurës së kokës së kafshës sipas teknikës përkatëse.– të kryejë pastrimin e lëkurës së gjymtyrëve të përparme të kafshës sipas teknikës përkatëse.– të kryejë pastrimin e lëkurës së gjymtyrëve të pasme të kafshës sipas teknikës përkatëse.– të kryejë pastrimin e lëkurës së pjesës kryesore të kafshës sipas teknikës përkatëse.– të lajë dhe dezinfektojë duart pas pastrimit të lëkurës së kafshëve.– të respektojë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë pastrimit të lëkurës së trupit të kafshës. Instrumentet e vlerësimit: <ul style="list-style-type: none">– Vëzhgim me listë kontrolli.	

RM 2 Nxënësi/ja kryen shërbime higjienike dhe klimatike në stallë.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi/ja duhet të jetë i aftë:

- të përgatisë veglat dhe mjetet për largimin e plehut organik nga stalla.
- të largojë në kohën e duhur plehun nga stalla.
- të bëjë pastrimin e vendin e hedhjes së plehut për ruajtjen e mjedisit.
- të dezinfektojë vendin e hedhjes së plehut për ruajtjen e mjedisit.
- të transportojë në kohë dhe me mjetet e duhura plehun organik për në plehërishte.
- të bëjë grumbullimin e urinës në depozita të posaçme.
- të trajtojë urinën e grumbulluar në çisternë.
- të hapë dritaret për ajrimin e stallës.
- të mirëmbajë e veglat dhe pajisjet për heqjen e mbeturinave organike.
- të bëjë regjistrim të saktë të operacioneve të kryera.
- të zbatojë rregullat sigurimit teknik në punë gjatë largimit të mbeturinave në stallë.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 3 Nxënësi/ja kryen dezinfektimin e stallave dhe territoreve të fermës.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi/ja duhet të jetë i aftë:

- të përdorë pluhur gëlqere në dyshemënë e stallës.
- të mbushë në nivelin e duhur pompën spërkatëse ose pluhurosëse me dezinfektantë kimik.
- të spërkasë ose të pluhurosë me kujdes stallën dhe territorin përreth.
- të zhysë në tretësirë dezinfektuese materialet, si kova, vegla pastrimi të kafshëve, zinxhirët, etj.
- të lajë me fërkim me tretësirë lokalet, dyshemetë, dyertë, grazhdet, koritat e ujit, etj.
- të përdorë flakëdhësen në dezinfektimin me djegie në sipërfaqe të kufizuara të stallës.
- të dezinfektojë me djegie vendin e ngordhjes së kafshëve me sëmundje ngjitëse.
- të dezinfektojë me djegie objekte dhe materiale që nuk digjen.
- të largojë mbeturinat dhe pastrojë ambientin sipas parametrave të kërkuara higjienike.

- të shtrojë, pas dezinfektimit në stallat me çimento, shtresa e re për kafshët, me tallash dhe kashtë.
- të pastrojë si veglat dhe pajisjet pas punës.
- të kryejë pastrimin vetjak pas punës.
- të marrë masat për sigurimin e territorit pas dezinfektimit.
- të bëjë një regjistrim të saktë të operacioneve të kryera.
- të zbatojë me përpikëmeri rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë zbatimit të metodave të ndryshme për dezinfektimin e stallave dhe territoreve të fermës.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Udhëzime për zbatimin e modulit

- Ky modul duhet të trajtohet në bazën prodhuese të shkollës, në stallë, ose të organizohen vizita mësimore në ferma blegtorale pranë rajonit ku ndodhet shkolla.
- Mësuesi/Instruktori duhet të përdorë sa më shumë të jetë e mundur demonstrimet konkrete të procedurave të punës për kujdesin e higjienës së trupit të kafshëve, fillimisht në mënyrë të mbikëqyrur dhe më pas në mënyrë të pavarur.
- Ata duhet të nxiten të diskutojnë në lidhje me procedurat e punës për mënyrat e mbajtjes së higjienës së kafshëve.
- Nxënësit duhet të angazhohen në punë konkrete për përdorimin sa më të mirë të veglave të punës, instrumenteve dhe pajisjeve në një fermë blegtorale.
- Mësuesi/Instruktori mund të organizohen edhe vizita në ferma blegtorale të cilat mbarështojnë blegtorinë me regjim stallor.
- Instruktori i praktikës duhet të përdorë sa më shumë të jetë e mundur demonstrimet konkrete të metodave të ndryshme dhe të ruajtjes së higjienës së kafshëve.
- Gjatë vlerësimit të nxënësve, duhet të vihet me tepër theksi te kontrolli i demonstrimit praktik të veprimeve të tyre.

Kushtet e domosdoshme për realizimin e modulit

Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohen mjediset, veglat, pajisjet dhe materialet e mëposhtme:

- Fermë për rritjen e kafshëve.
 - Plehërishtë dhe depozitë të urinës.
 - Makineri, pajisje dhe vegla të punës për largimin e plehut.
 - Krehër druri, furça, sfungjerë, thika të drunjta
 - Maket gjiri, peshqirë, pece, kova uji.
 - Dezinfektant kimik (kreolinë, sodë kaustike, klor, etj).
 - Gëlqere, pompa spërkatëse, pluhurosese, flakëdhëse.
 - Komplete veshje pune për dezinfektim.
 - Mjete të tjera vizuale.
 - Manuale praktike për kujdesin ndaj kafshëve bujqësore etj.
-

X. Përshkruesit e moduleve të praktikës profesionale me zgjedhje të detyruar

1. Moduli: “Kultivimi i luleve në mjedise të hapura”

Drejtimi: Bujqësi
Niveli: II i KSHK
Klasa: 10

<i>PERSHKRUESI I MODULIT</i>		
Titulli dhe kodi	KULTIVIMI I LULEVE NË MJEDISE TË HAPURA	M-14-146-20
Qëllimi i modulit	Një modul praktik që i pajis nxënësit me aftësi për kultivimin e luleve dekorative në mjedise të hapura.	
Kohëzgjatja e modulit	36 orë mësimore	
Niveli i parapëlqyer për pranim	Nxënësi/ja duhet të kenë përfunduar arsimin e detyruar	
Rezultatet e të mësuarit (RM) dhe procedurat e vlerësimit	RM 1 Nxënësi/ja prodhon fidanë lulesh për mbjellje në fushë të hapur. <i>Kriteret e vlerësimit:</i> Nxënësi/ja duhet të jetë i aftë: <ul style="list-style-type: none">– të përzgjedhë saktë veglat dhe materialet për prodhimin e fidanëve të luleve;– të përcaktojë llojet e luleve sipas kushteve klimatiko-tokësore;– të përcaktojë saktë sasinë e farës për mbjellje sipas madhësisë së sipërfaqes dhe dendësisë së bimëve;– të zbatojë teknikën e përgatitjes së dherishten sipas raporteve të sakta të plehut dhe dheut;– të përgatisë shtartin e mjelljes sipas teknikës më të përshtatshme;– të zbatojë me korrektësi teknikën e mbjelljes së farës së luleve;– të zbatojë me korrektësi teknikën e mbulimit të farës;– të kryejë shërbimet në farishte pas mjelljes sipas kërkesës;– të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes ë mjedisit gjatë prodhimit të fidanëve. <i>Instrumentet e vlerësimit:</i> <ul style="list-style-type: none">– Vëzhgim me listë kontrolli.	

RM 2 Nxënësi/ja kultivon me fidanë lule në mjedise të hapura.

Kriteret e realizimit:

Nxënësi/ja duhet të jetë i aftë :

- të përzgjedhë saktë veglat dhe materialet për mbjelljen e fidanëve.
- të përcaktojë vendin për mbjelljen e fidanëve të luleve sipas kriterëve të përcaktuara;
- të piketojë sipërfaqes për mbjelljen e fidanëve sipas kërkesës;
- të shkulë me kujdes fidanët;
- të përcaktojë fidanët e shëndetshëm për mbjellje;
- të mbjellë fidanët sipas distancave të përcaktuara;
- të kryejë ujitjen së lehtë e fidanëve të porsa mbjellë sipas nevojave;
- të zbatojë drejt rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë kultivimit të luleve me fidanë.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 3 Nxënësi/ja kujdeset për rritjen e bimëve pas mbjelljes.

Kriteret e realizimit:

Nxënësi/ja duhet të jetë i aftë :

- të përzgjedhë saktë veglat e dorës për kryerjen e shërbimeve pas mbjelljes së fidanëve;
- të kryejë kontrollim e zënies së fidanëve të mbjellë sipas teknikës përkatëse;
- të ujisë bimët lulore sipas nevojave specifike të tyre;
- të zëvendësojë bimët e thara me fidanë të rinj të shëndetshëm;
- të prashitë lulet me thellësinë e duhur sipas llojit të luleve;
- të bëjë plehrimin plotësues të luleve sipas kërkesave dhe dozave përkatëse;
- të shkullë dhe largojë barërat e këqia;
- të krasisë bimët gjatë vegjetacionit;
- të zbatimi drejt rregullat e sigurimit teknik e të ruajtjes së mjedisit gjatë kryerjes së shërbimeve për rritjen e luleve.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Udhëzime për zbatimin e modulit dhe për vlerësimin e nxënësve.

- Ky modul duhet të trajtohet në mjediset e bazës prodhuese, oborrin e shkollës e sipërmarrjet private të prodhimit të luleve e fermat pranë shkollës.
 - Mësuesi/Instruktori mund të organizojë edhe vizita mësimore në sera ku prodhohen fidanë lulor dhe kopshte botanike dhe vende të tjera publike të zbukuruar me lule të ndryshme.
-

-
- Nxënësit duhet të përfshihen në të gjitha aspektet e kultivimit të luleve njëvjeçare, dyvjeçare dhe shumëvjeçare. Kjo duhet të përfshijë përgatitjen e tokës, mbjelljen e farës, mbjelljen e fidanëve dhe kujdesin për rritjen e tyre.
 - Mësuesi/Instruktimi duhet të përdorë sa më shumë demonstrimet praktike për përgatitjen e tokës për mbjellje, mbjelljen e farës, mbjelljen e fidanit dhe shërbimet pas mbjelljes. Ai duhet të nxisë fantazinë e nxënësve për ide racionale për prodhimin e luleve.
 - Realizimi i pranuehëm i modulit do të konsiderohet arritja e kënaqëshme e të gjitha kriterëve të realizimit të specifikuar për çdo rezultat të të mësuarit

Kushtet e domosdoshme për realizimin e modulit

- Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohen mjediset, veglat, pajisjet, dhe materialet e mëposhtme:
- Sipërfaqe toke të caktuara në shkollë, fermë, qytet etj
 - Katalogë për lulet, fotografi, diapozitiva
 - Farëra të ndryshme lulore
 - Plehra organike e minerale
 - Metër-shirit
 - Piketa
 - Spango
 - Tel, lopata, bela,
 - Gërshërë krasitjeje, brisqe, sharrë etj
-

2. Moduli “Rritja e krimbit të mëndafshit dhe e kërmillit”

Drejtimi: Bujqësi
Niveli: II i KSHK
Klasa: 10

PERSHKRUESI I MODULIT

Titulli dhe kodi	RRITJA E KRIMBIT TË MËNDAFSHIT DHE E KËRMILLIT	M-28-1844-22
Qëllimi i modulit	Një modul që i pajis nxënësit me aftësi për të mbarështuar në sisteme specifike krimbin e mëndafshit dhe kërmillin për prodhimin e fijes së mëndafshit për industrine e pëlhurave dhe mishit të kërmillit për industrisë ushqimore.	
Kohëzgjatja e modulit	36 orë mësimore	
Niveli i parapëlqyer për pranim	Nxënësi/ja duhet të ketë përfunduar arsimin e detyruar	
Rezultatet e të mësuarit (RM) dhe procedurat e vlerësimit	RM 1 Nxënësi/ja kryen procese pune të mbarështimit të krimbit të mëndafshit për prodhimin e fijes së mëndafshit. Kriteret e vlerësimit: Nxënësi/ja duhet të jetë i aftë: <ul style="list-style-type: none">– të përcaktojë karakteristikat e ambjenteve/terreneve për kultivimin e krimbit të mëndafshit;– të përzgjedhë saktë veglat e dorës për ndërtimin e ambjenteve/terreneve specifike për krimbin e mëndafshit;– të kontrollojë gjendjen fizike të veglave të punës që do përdoren;– të zbatojë masat higjieno-sanitare gjatë kultivimit të krimbit të mëndafshit;– të garantojë rrethimin/izolimin e ambientit kultivues për krimbin e mëndafshit;– të dezinfektojë me kujdes pa krijuar probleme për krimbin e mëndafshit duke përdorur për dezinfektim dezinfektues të lejuar.– të marrë masat për sigurimin e territorit pas dezinfektimit.– të përzgjedhë veglat e nevojshme të punës për të ushqyer krimbin e mëndafshit;– të përzgjedhë ushqimin sipas llojit dhe nevojës së krimbit të mëndafshit;– të bëjë higjienizim periodik të ambjenteve dhe mjeteve apo pajisjeve që përdoren në të ushqyerit e krimbit të	

-
- mendafshit;
- të bëjë trajtim paraprak të ushqimeve që do perdoren për krimbin e mendafshit;
 - të kontrollojë cilësisë e ushqimeve që do perdoren për krimbin e mendafshit;
 - të mbledhë në mënyrë periodike fijen e mendafshit të prodhuar nga krimbi mendafshit,
 - të vlerësojë cilësinë e fijes së mendafshit të prodhuar nga krimbi mendafshit
 - të zbatojë metodologjinë e caktuar për mbledhjen e fijes së mendafshit.
 - të komunikojë me etikë dhe profesionalizëm;
 - të zbatojë me përpikëmeri rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë kryerjes së proceseve të mbarështimit të krimbit të mendafshit për prodhimin e fijes së mendafshit.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 2 Nxënësi/ja kryen procese pune të mbarështimit të kërmijve për mish.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi/ja duhet të jetë i aftë:

- të përcaktojë karakteristikat e ambjenteve/terreneve për kultivimin e kërmijve;
- të për zgjedhë saktë veglat e dorës për ndërtimin e ambjenteve/terreneve specifike për kërmijtë;
- të kontrollojë gjendjen fizike të veglave të punës që do perdoren;
- të zbatojë masat higjieno-sanitare gjatë kultivimit të kërmijve;
- të garantojë rrethimin/izolimin e ambjentit kultivues për kërmijtë;
- të dezinfektojë me kujdes pa krijuar probleme për kërmijtë duke përdorur për dezinfektim dezinfektues të lejuar.
- të marrë masat për sigurimin e territorit pas dezinfektimit.
- të për zgjedhë veglat e nevojshme të punës për të ushqyer kërmillin;
- të për zgjedhë ushqimin sipas llojit dhe nevojës së kërmillit.
- të bëjë higjienizim periodik të ambjenteve dhe mjeteve apo pajisjeve që perdoren në të ushqyerit e kërmijve;
- të bëjë trajtim paraprak të ushqimeve që do perdoren për kërmijtë;
- të kontrollojë cilësisë e ushqimeve që do perdoren për

kërmijtë;

- të vlerësojë madësinë dhe peshën e kërmijve sipas standardeve përkatëse.
- të mbledhë dhe seleksionojë kërmijtë sipas kërkesave të tregut.
- mbajtja e kërmijve në dietë urie dhe pastrimi tyre;
- të komunikojë me etikë dhe profesionalizëm;
- të zbatojë me përpikëmeri rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë kryerjes së proceseve të punës të mbarështimit të kërmijve për mish.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Udhëzime për zbatimin e modulit dhe për vlerësimin e nxënësve.

- Ky modul duhet të trajtohet në mjediset për praktikat profesionale pranë shkollës ose në ferma që rrisin krimb mëndafshi ose kërmij.
- Mësuesi/Instruktori mund të organizojë vizita mësimore në ferma që kultivojnë krimbin e mëndafshit dhe kërmij duke iu dhënë mundësi nxënësve për të vrojtur konkretisht disa nga shërbimet që bëhen për kultivimin e tyre.
- Mësuesi/Instruktori duhet të përdorë sa më shumë të jetë e mundur demonstrimet konkrete të procedurave të përdorimit sa më të mirë të veglave të punës, orendive dhe pajisjeve në një fermë ku kultivohen krimbi mëndafshit ose kërmij si dhe të kryerjes së shëbimëve për rritjen ose zhvillimin e tyre.
- Nxënësit duhet të angazhohen në veprimtari konkrete pune të kryerjes së shëbimëve për rritjen e krimbit të mëndafshit ose kërmijve vetëm në mbikqyrje të instruktorit apo specialistit të rritjes së krimbit të mëndafshit ose kërmillit.
- Ata duhet të nxiten të diskutojnë në lidhje me proceset e punës për kryerjen e shëbimëve për rritjen e krimbit të mëndafshit dhe/ose kërmillit
- Gjatë vlerësimit të nxënësve duhet të vihet theksi te verifikimi i shkallës së arritjes së shprehive praktike për realizimin e proceseve të kryerjes së shëbimëve për rritjen e krimbit të mëndafshit dhe/ose kërmillit
- Realizimi i pranueshëm i modulit do të konsiderohet arritja e kënaqshme e të gjitha kriterëve të realizimit të specifikuar për çdo rezultat të të mësuarit.

Kushtet e domosdoshme për realizimin e modulit

- Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohen mjediset, veglat, pajisjet dhe materialet e mëposhtme:
- kapanon për zhvillimin e krimbit të mëndafshit
 - magazine për depozitimin e ushqimit për krimbin e mëndafshit
-

-
- sharre dore, çekiç, pinca, gozhde, arka
 - parcela me cilesi shume te mire toke
 - rrjeta teli per te rrethuara parcelen e tokes
 - sistem vadites me pika per parcelen e tokes
 - kazma, shate per punimin e parceles
 - Mjete të tjera vizuale.
 - Video me demonstrime të ndryshme.
-

3. Moduli “Përpunimi i mbetjeve organike ”

Drejtimi: Bujqësi
Niveli: II i KSHK
Klasa: 10

PERSHKRUESI I MODULIT

Titulli dhe kod	PËRPUNIMI I MBETJEVE ORGANIKE	M-14-1845-22
Qëllimi i modulit	Një modul që i pajis nxënësit me aftësi për të kryer ruajtjen e ftohtë e të ngrohtë të plehut organik të stallës, si dhe për përgatitjen e kompostove si dhe përpunimit të mbetjeve organike.	
Kohëzgjatja e modulit	36 orë mësimore	
Niveli i parapëlqyer për pranim	Nxënësi/ja duhet të ketë përfunduar arsimin e detyruar	
Rezultatet e të mësuarit (RM) dhe procedurat e vlerësimit	<p>RM 1 Nxënësi/ja përgatitet për ruajtjen e plehut organik të stallës. Kriteret e vlerësimit: Nxënësi/ja duhet të jetë i aftë:</p> <ul style="list-style-type: none">– të veshë uniformën e punës;– të realizojë me korrektësi radhën e përgatitjes për punë;– të caktojë vendin e ruajtjes së plehut pranë një stalle ose mbeturinave bimore;– të përzgjedhë materialet dhe veglat e duhura të punës; cfurqe, bela, lopata, plehëra organikë, kashtë, plehëra qyteti;– të transportojë me kujdes veglat dhe mjetet e punës në vendin ecaktuar;– të grumbullojë plehun, kashtën, mbetjet e zonës etj, në vendin e caktuar– të pastrojë dhe sistemojë vendin e punës.– të komunikojë me etikë dhe profesionalizem .– të respektojë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë përgatitjes për ruajtjen e plehut; <p>Instrumentet e vlerësimit:</p> <ul style="list-style-type: none">– Vëzhgim me listë kontrolli.	
	<p>RM 2 Nxënësi/ja kryen ruajtjen e ftohtë (anaerobike) të plehut të stallës Kriteret e vlerësimit: Nxënësi/ja duhet të jetë i aftë:</p>	

- të veshë uniformën e punës;
- të përzgjedhë materialet dhe veglat e duhura të punës; cfurqe, bela, lopata, plehëra organikë, kashtë, plehëra qyteti;
- të vendosë një shtresë plehun e stallës dhe një shtresë kashtë në kavaletë.
- të ngjeshë kavaletin me këmbë ose me mjete të tjera;
- të mbulojë kavaletin me një shtresë dheu 5–8 cm ;
- të pastrojë dhe sistemojë vendin e punës.
- të komunikojë me etikë dhe profesionalizem .
- të respektojë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë kryerjes së ruajtjes së ftohtë të plehut;

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 3 Nxënësi/ja kryen ruajtjen e ngrohtë (aerobike) të plehut të stallës

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi/ja duhet të jetë i aftë:

- të veshë uniformën e punës;
- të përzgjedhë materialet dhe veglat e duhura të punës; cfurqe, bela, lopata, plehëra organikë, kashtë, plehëra qyteti;
- të vendosë një shtresë plehun e stallës dhe një shtresë kashtë në kavaletë pa u ngjeshur në kushte të mira ajrimi.
- të mbulojë kavaletin
- të pastrojë dhe sistemojë vendin e punës.
- të komunikojë me etikë dhe profesionalizem .
- të respektojë rregullat e sigurimit teknik, shëndetësor dhe ruajtjes së mjedisit gjatë kryerjes së ruajtjes së nxehtë të plehut.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 4 Nxënësi/ja përgatit komposto me mbeturina bimore.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi/ja duhet të jetë i aftë:

- të veshë uniformën e punës;
- të përzgjedhë materialet dhe veglat e duhura të punës;
- të grijë kashtën sipas kërkesave
- të lagë kashtën me një sasi të caktuar uji
- të vendosë në shtresë masën me trashësi 10 – 15 cm
- të përziejë masën me plehëra minerale (azotike, fosforike, potasike) ose organike.
- të vendosë shtresa të tjera pjesë-pjesë deri sa të bëhet

kavaleti.

- të mbulojë kavaletin me shtresë dheu 5 – 8 cm.
- të pastrojë dhe sistemojë vendin e punës.
- të komunikojë me etikë dhe profesionalizem .
- të respektojë rregullat e sigurimit teknik dhe ruajtjes së mjedisit gjatë përgatitjes së kompostos me mbeturina bimore.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 5 Nxënësi/ja përgatit komposto me plehërat e zonës.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi/ja duhet të jetë i aftë:

- të veshë uniformën e punës;
- të përzgjedhë materialet dhe veglat e duhura të punës;
- të grumbullojë plehërat dhe fekalet e banesave përreth
- të pastrojë plehun dhe mbeturinat nga materialet joorganike (qelq, gurë, lëndë plastike, metale)
- të përcaktojë raportin pleh – fekalet: 60-70% pleh me 40-30% fekalet
- të përziejë mirë plehun me fekalet
- të vendosë masën në shtresa (kavalet) pjesë-pjesë
- të ngjeshë kavaletin
- të mbulojë me shtresë dheu 5 – 8 cm
- të pastrojë dhe sistemojë vendin e punës.
- të komunikojë me etikë dhe profesionalizem .
- të respektojë rregullat e sigurimit teknik dhe ruajtjes së mjedisit gjatë përgatitjes së kompostos me plehërat e qytetit.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Udhëzime për zbatimin e modulit dhe për vlerësimin e nxënësve.

- Ky modul duhet të trajtohet në mjediset për praktikant profesional pranë stallave dhe mbeturinave të ndryshme bimore të rajonit.
- Mësuesi/Instruktori duhet të përdorë sa më shumë të jetë e mundur demonstrimet konkrete të procedurave të punës për ruajtjen e ftohtë dhe të ngrohtë të plehut të stallë si dhe të përgatitjes së kompostove me mbeturina të ndryshme.
- Nxënësit duhet të angazhohen në veprimtari konkrete pune për ruajtjen e ftohtë dhe të ngrohtë të plehut të stallë si dhe të përgatitjes së kompostove, fillimisht në mënyrë të mbikqyrur dhe më pas në mënyrë të pavarur.
- Ata duhet të nxiten të diskutojnë në lidhje me proceset e punës për ruajtjen e ftohtë dhe të ngrohtë të plehut të stallë si dhe të

përgatitjes së kompostove me mbeturina të ndryshme.

- Gjatë vlerësimit të nxënësve duhet të vihet theksi te verifikimi i shkallës së arritjes së shprehive praktike për realizimin e proceseve të punës për ruajtjen e ftohtë dhe të ngrohtë të plehut të stallë si dhe të përgatitjes së kompostove.
- Realizimi i pranueshëm i modulit do të konsiderohet arritja e kënaqshme e të gjitha kritereve të realizimit të specifikuara për çdo rezultat të të mësuarit.

Kushtet e domosdoshme për realizimin e modulit

Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohen mjediset, veglat, pajisjet dhe materialet e mëposhtme:

- Mjedise të praktikës pranë stallave dhe mbeturinave të ndryshme bimore e të qytetit.
 - Kompleti i veglave, veshjes, pajisjeve dhe materialeve të nevojshme për ruajtjen e ftohtë dhe të ngrohtë të plehut të stallë dhe përgatitjen e kompostove.
 - Plehra organike.
 - Mbeturina të zonës.
-

4. Moduli: “Kultivimi i bimëve aromatike dhe mjeksore”

Drejtimi: Bujqësi
Niveli: II i KSHK
Klasa: 10

PERSHKRUESI I MODULIT

Titulli dhe kod	KULTIVIMI I BIMËVE AROMATIKE DHE MJEKËSORE	M-14-1846-22
Qëllimi i modulit	Një modul praktik që i aftëson nxënësit për kultivimin e bimëve aromatike dhe mjeksore sipas standarteve të caktuara.	
Kohëzgjatja e modulit	36 orë mësimore	
Niveli i parapëlqyer për pranim	Nxënësi/ja duhet të ketë përfunduar arsimin e detyruar	
Rezultatet e të mësuarit (RM) dhe procedurat e vlerësimit	RM 1 Nxënësi/ja kultivon bimët aromatike dhe mjeksore. Kriteret e vlerësimit: Nxënësi/ja duhet të jetë i aftë: <ul style="list-style-type: none">– të përzgjedhë saktë mjetet dhe pajisjet për punimin e tokës;– të transportojë veglat, pajisjet dhe materialet në vendin e duhur ;– të pastrojë me kujdes tokën nga gurët dhe mbeturinat e tjera të forta;– të kryejë plehërimin bazë të tokës me plehëra organike dhe minerale.– të kryejë punimin bazë të tokës.– të kryejë punimin plotësues të tokës– të kontrollojë cilësinë e kryerjes së punimeve sipas instruksionit të përcaktuar;– të kryejë mbjelljen e farave sipas mënyres, kohës dhe distancave të mbjelljes.– të kryejë shërbimet pas mbjelljes dhe gjatë vegjetaionit.– të pastrojë dhe sistemojë vendin punës .– të komunikojë me etikë dhe profesionalizem .– të zbatojë saktë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë kultivimit të bimët aromatike dhe mjeksore.. Instrumentet e vlerësimit:	

-
- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 2 Nxënësi/ja ruan bimët aromatike dhe mjeksore pas vjeljes.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi/ja duhet të jetë i aftë:

- të përzgjedhë saktë mjetet dhe pajisjet për vjeljen, përpunimin dhe ruajtjen e bimëve aromatike dhe mjeksore;
- të transportojë veglat, pajisjet dhe materialet në vendin e duhur ;
- të përcaktojë sakë kohë e vjeljes së bimëve aromatike dhe mjeksoret;
- të kryejë vjeljen e bimëve aromatike dhe mjeksore sipas standartit;
- të kryejë tharjen dhe përpunimin e prodhimit të vjelë
- të kryejë paketimin e prodhimit të tharë në qese sipas standartit.
- të kryejë ruajtjen e prodhimit të paketuar në kushte të përshtatshme.
- të pastrojë dhe sistemojë vendin punës .
- të komunikojë me etikë dhe profesionalizem .
- të zbatojë saktë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë vjeljes përpunimit dhe ruajtjes së bimëve aromatike dhe mjeksore.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontroll.

Udhëzime për zbatimin e modulit dhe për vlerësimin nxënësve.

- Ky modul duhet të trajtohet në mjediset e bazës prodhuese të shkollës (mjedise të mbrojtura ose fushë e hapur), në ekonomi bujqësore ku kultivohen bimët aromatike dhe mjeksore.
- Mësuesi/Instruktori duhet të përdorë sa më shumë që të jetë e mundur demostrimet konkrete për kultivimin e bimëve aromatike dhe mjeksore.
- Nxënësit duhet të angazhohen në veprimtari konkrete për kryerjen e një sërë operacionesh pune për kultivimin e bimëve aromatike dhe mjeksore, fillimisht në mënyrë të mbikëqyrur dhe më pas të pavarur.
- Nxënësit, nxiten të diskutojnë në lidhje me proceset e punës dhe rëndësinë e kryerjes së tyre.
- Gjatë vlerësimit të nxënësve duhet të vihet theksi te verifikimi i shkallës së arritjes së shprehive praktike për realizimin e të gjitha proceseve gjatë kultivimit të bimëve aromatike dhe mjeksore.
- Mësuesi/Instruktori mund të organizojë vizita mësimore në kultivues të suksesshëm të bimëve aromatike dhe mjeksore në

mënyrë që nxënësit të shohin dhe të praktikohen në proceset e punës së përgatitjes së tokës për mbjelljen e bimëve aromatike dhe mjeksore.

- Realizimi i pranueshëm i modulit do të konsiderohet arritja e kënaqshme e të gjitha kriterëve të realizimit të specifikuar për çdo rezultat të të mësuarit.

Kushtet e domosdoshme për realizimin e modulit

Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohen mjetet e mëposhtme:

- Pleh stalle , plehra kimike.
 - Fara të ndryshme.
 - Preparatë dezinfektuese.
 - Uniforma e punës
 - Vegla të thjeshta dhe të mekanizuara .
 - Libra, broshura, fletëpalosje, katalogë etj.
 - Pompa spërkatëse.
-

5. Moduli “Shtimi me copa i kulturave bujqësore”

Drejtimi: Bujqësi
Niveli: II i KSHK
Klasa: 11

<i>PERSHKRUESI I MODULIT</i>		
Titulli dhe Kodi	SHTIMI ME COPA I KULTURAVE BUJQËSORE	M-14-1847-22
Qëllimi i modulit	Një modul që aftëson nxënësit për të shtuar kulturave bujqësore me copa të thjeshta, kamza dhe përpaja.	
Kohëzgjatja e modulit	34 orë mësimore	
Niveli i parapëlqyer për pranim	Nxënësi/ja duhet të ketë përfunduar kl. 10 të drejtimit mësimor “Bujqësi”	
Rezultatet e të mësuarit (RM) dhe procedurat e vlerësimit	RM 1 Nxënësi/ja shton me anë të copave të thjeshta bimët zbukuruese. Kriteret e vlerësimit: Nxënësi/ja duhet të jetë i aftë: <ul style="list-style-type: none">– të veshë uniformën e punës;– të përzgjedhë materialet, veglat dhe pajisjet e nevojshme për mbjelljen e copave të thjeshta të bimëve zbukuruese;– të marrë copat e thjeshta nga bimët mëmë sipas kriterëve dhe llojit të bimëve zbukuruese;– të përcaktojë ngastrën për copëtore sipas parametrave të kërkuara;– të përgatisë vazot për mbjellje copave sipas radhës së punës: mbushje, pastrim dhe plehërim etj duke iu përmbajtur kriterëve;– të mbjellë në çdo vazo në thellësinë e caktuar copëzat;– të ngjeshë mirë dhe të mbulojë me dhë të shkrifët çdo copat të mbjellë.– të pastrojnë dhe sistemojnë vendin e punës.– të komunikojë me etikë dhe profesionalizem .– të zbatojë me rigorozitet rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë mbjelljes së copëzave të pemëve frutore. Instrumentet e vlerësimit: <ul style="list-style-type: none">– Vëzhgim me listë kontrolli.	

RM 2 Nxënësi/ja shton kulturat drufrutore me anë të kamzave.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi/ja duhet të jetë i aftë:

- të veshë uniformën e punës;
- të përzgjedhë materialet, veglat dhe pajisjet e nevojshme për mbjelljen e kamzave të thjeshta të **drufrutore**.
- të marrë kamzat nga bimët mëmë sipas kriterëve dhe llojit të pemës frutore;
- të përcaktojë ngastrën për mbjelljen e kamzave sipas parametrave të kërkuara;
- të përgatisë ngastrën për mbjellje sipas radhës së punës: punim, pastrim dhe plehërim etj duke iu përmbajtur kriterëve;
- të piketojë ngastrën duke ruajtur largësinë konstante midis rrjeshtave dhe midis kamzave në rresht;
- të marrë kamzat nga pemët mëmë sipas kriterëve dhe llojit të pemës frutore duke zbatuar me rigorozitet teknikën e marrjes;
- të mbjellë në çdo gropë në thellësinë e caktuar kamzat;
- të ngjeshë mirë dhe të mbulojë me dhe të shkrifët çdo kamëz;
- të pastrojnë dhe sistemojnë vendin e punës.
- të komunikojë me etikë dhe profesionalizem .
- të zbatojë me rigorozitet rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë mbjelljes së kamzave të pemëve frutore;

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 3 Nxënësi/ja shton me përpaja kulturat drufrutore.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi/ja duhet të jetë i aftë:

- të veshë uniformën e punës;
- të përzgjedhë materialet, veglat dhe pajisjet përkatëse për mbjelljen e përpajave;
- të përzgjedhë bimën ku do të merret përpaja sipas karakteristikave përkatëse;
- të hapë kanalën sipas udhëzimeve për mbjelljen e përpajave;
- të vendosë përpajën në thellësinë e caktuar në kanal dhe të nxjerrë pjesën e majës jashtë;
- të mbulojë me dhe të shkrifët dhe të ngjeshë çdo përpajë;
- të vendosë kunjin pranë pjesës së dalë mbi tokë të përpajës;
- të pastrojnë dhe sistemojnë vendin e punës.

- të komunikojë me etikë dhe profesionalizem .
- të zbatojë me rigorozitet rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë shtrirjes së përpajës së thjeshtë për rrënjëzim.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Udhëzime për zbatimin e modulit dhe për vlerësimin e nxënësve

- Ky modul duhet të trajtohet në mjediset e parcelës në shkollë ose pranë saj, në ferma ku realizohet mbjellja e me kulturave bujqësore të ndryshme.
- Mësuesi/Instruktori duhet të përdorë sa më shumë të jetë e mundur demonstrimet konkrete për mbjelljen e copave të thjeshta, kamzave dhe përpajave të me kulturave bujqësore të ndryshme.
- Nxënësit duhet të angazhohen në veprimtari konkrete pune për shtimin e drufrutorëve me copa fillimisht në mënyrë të mbikqyrur dhe më pas në mënyrë të pavarur.
- Ata duhet të nxiten të diskutojnë në lidhje me shtimin e me kulturave bujqësore të ndryshme me copa.
- Gjatë vlerësimit të nxënësve duhet të vihet theksi te verifikimi i shkallës së arritjes së shprehive praktike për realizimin e proceseve të punës për shtimin e me kulturave bujqësore të ndryshme me copa;
- Realizimi i pranueshëm i modulit do të konsiderohet arritja e kënaqshme e të gjitha kriterëve të realizimit të specifikuar për çdo rezultat të të mësuarit.

Kushtet e domosdoshme për realizimin e modulit

- Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohen parcela, veglat, pajisjet dhe materialet e mëposhtme:
- Parcela e mbjellë me pemë frutore të ndryshme
 - Kompleti i veglave, veshjes, pajisjeve dhe materialeve të nevojshme për shtimin e pemëve frutore me copa.
 - Plehra të ndryshme organike e minerale.
 - Katalogë dhe manuale për teknikat e shtimit të pemëve frutore me copa të thjeshta.
 - Material mbjellës si copa, kamza, përpaja, copa kercej luleve etj.
 - Hunj mbështetës.
-

6. Moduli “Mbjellja e fidanit të hardhisë”

Drejtimi: Bujqësi
Niveli: II i KSHK
Klasa: 11

<i>PERSHKRUESI I MODULIT</i>		
Titulli dhe kodi	MBJELLJA E FIDANIT TË HARDHISË	M-14-150-22
Qëllimi i modulit	Një modul që i pajis nxënësit me aftësi për të hapur gropën, përgatitur fidanin dhe për të zbatuar teknikat e mbjelljes së fidanit të hardhisë.	
Kohëzgjatja e modulit	34 orë mësimore	
Niveli i parapëlqyer për pranim	Nxënësi/ja duhet të ketë përfunduar kl. 10 të drejtimit mësimor “Bujqësi”	
Rezultatet e të mësuarit (RM) dhe procedurat e vlerësimit	<p>RM 1 Nxënësi/ja hap gropën për mbjelljen e fidanit. <i>Kriteret e vlerësimit:</i> Nxënësi/ja duhet të jetë i aftë:</p> <ul style="list-style-type: none">– të përzgjedhë saktë veglat e duhura të punës për hapjen e gropës: dërrasë mbjellëse, piketa, lopata, bela, hunj, lidhës, gëlqere, furçë dhe përzierje bajgë + deltinë;– të kontrollojë gjendjen fizike të veglave të punës;– të caktojë në vend të përshtatshëm për hapjen e gropës për mbjelljen e fidanit të hardhisë;– të piketojë në largësi të caktuar, sipas llojit ose kultivarit duke respektuar distancat e mbjelljes;– të hapë gropën me vegla dore duke hedhur dheun në të dy krahët e gropës sipas teknikës së duhur, si dhe duke respektuar thellësinë e hapjes;– të zbatojë me përpikmëri rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë hapjes së gropës për mbjelljen e fidanit; <p><i>Instrumentet e vlerësimit:</i></p> <ul style="list-style-type: none">– Vëzhgim me listë kontrolli. <p>RM 2 Nxënësi/ja përgatit fidanin për mbjellje. <i>Kriteret e vlerësimit:</i> Nxënësi/ja duhet të jetë i aftë:</p> <ul style="list-style-type: none">– të përcaktojë llojin fidanit frutor për mbjellje sipas kushteve klimatiko-tokësore;– të nxjerrë me shumë kujdes fidanët nga shtratifikimi;– të kontrollojë sistemin rrënjor të fidanëve dhe t’i pastrojë	

- ato;
- të zhytë fidanët në ujë për 1-2 ditë;
- të rifreskojë sistemin rrënjor duke shkurtuar rrënjët e dëmtuara;
- të zhytë sistemin rrënjor në përzierjen bajgë-deltinë dhe ujë sipas raporteve të përcaktuara;
- të transportojë fidanët me kujdes në vendin e mbjelljes;
- të respektojë rregullat e sigurimit teknik dhe ruajtjes së mjedisit gjatë përgatitjes së fidanëve për mbjellje;

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 3 Nxënësi/ja mbjell fidanin e hardhisë.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi/ja duhet të jetë i aftë:

- të shpërndarjë plehun organik dhe mineral pranë gropa të hapura sipas sasisë së nevojshme.
- të përzierjë në mënyrë të njëtrajtshme dheu e sipërfaqes me plehrat organo-minerale;
- të kryejë mbushjes së gropës me dheun e sipërfaqes së përgatitur në 2/3 e thellësisë së saj;
- të përcaktojë qendrën e gropës ku do të mbillet fidani me përdorimin e dërrasës mbjellëse dhe ngulja e hurit në thellësi të gropës;
- të mbjelljë fidanin sipas teknikës së mbjelljes së fidanëve frutorë;
- të mbushë gropë me pjesën tjetër të dheut duke lënë pikën e shartimit 7-8 cm mbi rrafshin e tokës
- të lidhë fidanin me hurin në formë tete pak të lirë;
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë kryerjes së mbjelljes së fidanëve frutorë;

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Udhëzime për zbatimin e modulit dhe për vlerësimin e nxënësve.

- Ky modul duhet të trajtohet në mjediset për praktikat profesionale pranë shkollës ose jashtë saj.
- Mësuesi/Instruktori duhet të përdorë sa më shumë të jetë e mundur demonstrimet konkrete të metodave të ndryshme të mbjelljes së fidanë ve frutorë.
- Të diskutohen metoda për teknikën më të përshtashme të mbjelljes së fidanëve frutorë.
- Nxënësit duhet të angazhohen në veprimtari konkrete pune për të hapjen e gropës, përgatitjen fidanit dhe mbjelljen e tij, fillimisht në mënyrë të mbikqyrur dhe më pas në mënyrë të pavarur.

-
- Gjatë vlerësimit të nxënësve duhet të vihet theksi te verifikimi i shkallës së arritjes së shprehive praktike për realizimin e proceseve të punës për të kryerjen e mbjelljes së fidanit të hardhisë.
 - Realizimi i pranueshëm i modulit do të konsiderohet arritja e kënaqshme e të gjitha kritereve të realizimit të specifikuar për çdo rezultat të të mësuarit.

Kushtet e domosdoshme për realizimin e modulit

- Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohen mjediset, veglat, pajisjet dhe materialet e mëposhtme:
- Sipërfaqe toke.
 - Fidanë hardhie.
 - Vegla të punës për hapjen e gropës dhe mbjelljen e fidanëve.
 - Dërrasa mbjellëse.
 - Lidhëse
 - Hunj
 - Piketa
 - Gëlqere
 - Bajgë, deltinë
 - Gërshërë krasittëse etj.
-

7. Moduli “Mbarështimi i lepujve”

Drejtimi: Bujqësi
Niveli: II i KSHK
Klasa: 11

<i>PERSHKRUESI I MODULIT</i>		
Titulli dhe kod	MBARËSHTIMI I LEPUIJVE	M-28-1848-22
Qëllimi i modulit	Një modul që i pajis nxënësit me aftësi për të mbarështuar në sisteme gjysëm intensive ose ekstensive lepuj për prodhim mishi dhe lekure për industrinë përpunuese.	
Kohëzgjatja e modulit	34 orë mësimore	
Niveli i parapëlqyer për pranim	Nxënësi/ja duhet të ketë përfunduar kl. 10 të drejtimit mësimor “Bujqësi”	
Rezultatet e të mësuarit (RM) dhe procedurat e vlerësimit	<p>RM 1 Nxënësi/ja përgatit ambjentet për mbarështimin e lepujve Kriteret e vlerësimit: Nxënësi/ja duhet të jetë i aftë:</p> <ul style="list-style-type: none">– të përcaktojë karakteristikat e stalles për rritjen e lepujve;– të perzgjedhë saktë veglat e dorës për dezinfektim;– të kontrollojë gjendjen fizike të veglave të punës që do përdoren;– të përgatise pompën dizinfektuese me dezinfektantë të lejuar;– të dezinfektojë me kujdes stallen dhe territorin përreth;– të shtrojë shtresat me tallash brenda stalles;– të largojë në kohën e duhur plehun nga stalla;– të bëjë pastrimin e vendin të hedhjes së plehut për ruajtjen e mjedisit;– të marrë masat për sigurimin e territorit pas dezinfektimit.;– të zbatojë me përpikëmeri rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë përgatitjes së ambjenteve për mbarështimin e lepujve. <p>Instrumentet e vlerësimit:</p> <ul style="list-style-type: none">– Vëzhgim me listë kontrolli.	
	<p>RM 2 Nxënësi/ja ushqen lepujt për prodhim mishi dhe lekure Kriteret e vlerësimit: Nxënësi/ja duhet të jetë i aftë:</p> <ul style="list-style-type: none">– të perzgjedhë veglat e nevojshme të punës për të ushqyer lepujt;	

- të përzgjedhë ushqimin sipas llojit dhe nevojës së lepujve konsideruar stadeve të rritjes së tyre;
- të bëjë higjienizim të përditshëm të enëve që përdoren për të ushqyerit e lepujve;
- të bëjë përpunimin paraprak të ushqimeve që do përdoren;
- të kontrollojë cilësisë të ushqimeve të magazinuara me anë të prekjës, nuhatjes dhe dallimit të ngjyrës së ushqimeve;
- të transportojë ushqimet nga magazina në stalle në mënyrë të përshtatshme;
- të pastrojë vendin pas ushqyerjes së lepujve
- të komunikojë me etikë dhe profesionalizëm;
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik e të ruajtjes së mjedisit gjatë të ushqyerit të lepujve për prodhim mishi dhe lëkure.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 3 Nxënësi/ja kujdeset për riprodhimin e lepujve

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi/ja duhet të jetë i aftë:

- të veshë rroba të pastra para fillimit të punës;
- të përcaktojë fazat e ciklit jetësor të lepujve
- të përcaktojë kohën kur lepujt janë gati për riprodhim;
- të dallojë lepurin mashkull nga femra
- të realizojë çiftimin natyral të lepujve
- të monitorojë procesin e lindjes dhe perkujdeset për të vegjlit;
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik e të ruajtjes së mjedisit gjatë kujdesit për riprodhimin e lepujve.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 4 Nxënësi/ja kryen kontrollin shëndetësor të lepujve

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi/ja duhet të jetë i aftë:

- të veshë rroba të pastra para fillimit të punës;
- të kontrollojë funksionimin e sistemit të ventilimit
- të kontrollojë funksionimin e shpërndarjes së ujit
- të kontrollojë konsumimin e ujit nga lepujt
- të kontrollojë sasinë të ushqimit të ngrënë nga lepujt
- të kontrollojë nëse lepujt kanë diarre apo të tjera ndryshime në jashtëqitje;
- të kontrollojë mënyrën e lëvizjes/sjelljes së lepujve;
- të kontrollojë nëse lepujt kanë çalime;
- të kontrollojë nëse lepujt kanë ndryshime në sipërfaqjen

lëkurore;

- të kontrollojë nëse lepujt kanë ndryshime në sipërfaqjen trupore.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Udhëzime për zbatimin e modulit dhe për vlerësimin e nxënësve.

- Ky modul duhet të trajtohet në mjediset për praktikë të fermës blegtorale të shkollës ose pranë saj që merret me mbarshtimin e lepujve.
- Rekomandohet të organizohen edhe vizita në ferma private ku aplikohen mbarshtimi i lepujve për prodhim mishi dhe lekure për industrinë e perpunimit të lekureve.
- Mësuesi/Instruktori duhet të përdorë sa më shumë demonstrimet konkrete të metodave për ushqyerit, riprodhimin dhe vlerësimin të majmerisë për lepujt e mbarshtuar për mish dhe lekure.
- Nxënësit, nxiten të diskutojnë mbi metodat e mbarshtimit të lepujve, rracat, karakteristikat e tyre, llojet e ushqimeve dhe menyrën e të ushqyerit, riprodhimin natyror dhe atë artificial dhe interesin ekonomik nga ky aktivitet.
- Nxënësit duhet të angazhohen në veprimtari konkrete për të kryer higjienizime të ambienteve mbarshtuese, mirmbajtjen e pajisjeve dhe mjeteve që përdoren, të ushqejve dhe jape uje lepujve dhe vleresojë nivelin e zhvillimit trupor të tyre.
- Gjatë vlerësimit të nxënësve duhet të vihet theksi të verifikimit të shkallës së arritjes së shprehive praktike për realizimin e mbarshtimit të lepujve.
- Realizimi i pranueshëm i modulit do të konsiderohet arritja e kënaqshme e të gjitha kriterëve të realizimit të specifikuar për çdo rezultat të të mësuarit

Kushtet e domosdoshme për realizimin e modulit

Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohen mjediset, veglat, pajisjet dhe materialet e mëposhtme:

- Kompleks për mbarshtim të lepujve
 - Ambiente për magazinimin e ushqimit
 - Dezinfektantë.
 - Doreza
 - Kova uji.
 - Ene për dhenien e ushqimit
 - Kafaze, etj.
-

8. Moduli “Mbarështimi i shpendëve shtëpiakë”

Drejtimi: Bujqësi
Niveli: II i KSHK
Klasa: 11

PERSHKRUESI I MODULIT

Titulli dhe kodi	MBARËSHTIMI I SHPENDËVE SHTËPIAKË	M-28-1849-22
Qëllimi i modulit	Një modul që i pajis nxënësit me aftësi për të mbarështuar ne sisteme gjysem intensive ose ekstensive shpendë shtëpiakë (fazane, pula indi, pata, rosa etj.,) për prodhim mish dhe për prodhim vezësh.	
Kohëzgjatja e modulit	34 orë mësimore	
Niveli i parapëlqyer për pranim	Nxënësi/ja duhet të ketë përfunduar kl. 10 të drejtimit mësimor “Bujqësi”	
Rezultatet e të mësuarit (RM) dhe procedurat e vlerësimit	RM 1 Nxënësi/ja përgatit mjediset për mbarështimin e shpendve shtëpiakë. Kriteret e vlerësimit: Nxënësi/ja duhet të jetë i aftë: <ul style="list-style-type: none">– të përcaktojë karakteristikat e kaponit për rritje fazanesh, pula indi, pata, rosa etj.;– të përzgjedhe saktë veglat e dorës për dezinfektim;– të kontrollojë gjendjen fizike të veglave të punës që do përdoren;– të përgatise pompën dizinfektuese me dezinfektantë të lejuar;– të dezinfektojë me kujdes ambientet e brendshme dhe territorin përreth;– të shtrojë shtresat me tallash brenda kaponit;– të largojë në kohën e duhur plehun nga stalla;– të bëjë pastrimin e vendin të hedhjes së plehut për ruajtjen e mjedisit;– të marrë masat për sigurimin e territorit pas dezinfektimit;– të zbatojë me përpikëmeri rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë përgatitjes së mjedisit për mbarështimin e shpendëve të tjerë. Instrumentet e vlerësimit: <ul style="list-style-type: none">– Vëzhgim me listë kontrolli.	

RM 2 Nxënësi/ja ushqen shpendët shtëpiakë.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi/ja duhet të jetë i aftë:

- të përzgjedhë veglat e nevojshme të punës për të ushqyer fazane, pula indi, pata, rosa etj.;
- të përzgjedhë ushqimin sipas llojit dhe nevojës së fazaneve, pulave të indi, patave, rosa etj.;
- të bëjë higjienizimn e perditshem të enëve që përdoren për të ushqyerit e fazaneve, pulave të indi, patave, rosave etj.;
- të bëjë përpunimin paraprak të ushqimeve që do përdoren;
- të kontrollojë cilësisë e ushqimeve të magazinuara me anë të prekjës, nuhatjes dhe dallimit të ngjyrës së ushqimeve;
- të transportojë ushqimet nga magazina në kabanon në mënyrë të përshtatshme;
- të shpërndajë racionet ushqimore bazuar në nevojat e fazaneve, pulave të indi, patave, rosa etj.;
- të pastrojë vendin pas ushqyerjes së fazaneve, pulave të indi, patave, rosa etj.;
- të komunikojë me etikë dhe profesionalizëm;
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe ruajtjes së mjedisit gjatë të ushqyerit të fazaneve, pulave të indi, patave, rosa etj.;

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 3 Nxënësi/ja kujdeset për riprodhimin shpendëve shtëpiakë.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi/ja duhet të jetë i aftë:

- të veshë rroba të pastra para fillimit të punës;
- të përcaktojë fazat e ciklit jetësor të së fazaneve, pulave të indi, patave, rosa etj.;
- të përcaktojë kohën kur fazanet, pulat e indi, patat, rosat, etj., përgatiten për çelje vezesh;
- të përshkruajë elementet e inkubatorit;
- të higjienizojë inkubatorin para vendosjes së vezëve brenda tij;
- të monitorojë temperaturën e inkubatorit gjatë inkubimit të vezëve;
- të përkujdeset për zogjtë e sapo çelur;
- të respektojë rregullat e sigurimit teknik dhe ruajtjes së mjedisit gjatë kujdesit për riprodhimin e shpendëve të tjerë.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 4 Nxënësi/ja kryen kontrollin shëndetësor të shpendëve shtëpiakë.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi/ja duhet të jetë i aftë:

- të veshë rroba te pastra para fillimit të punës;
- të kontrollojë funksionimin e sistemit te ventilimit
- të kontrollojë funksionimin e shperndarjes se ujit
- te kontrollojë konsumimin e ujit nga fazanet, pulat e indi, patat, rosat etj.;
- te kontrollojë sasinë e ushqimit të ngrënë nga fazanet, pulat e indi, patat, rosat etj.;
- te kontrollojë nëse fazanet, pulat e indi, patat, rosat, etj.; kane diarre apo jo;
- te kontrolloje rregullsine e vezes se prodhuar nga fazanet, pulat e indi, patat, rosat etj.;
- te kontrolloje menyren e levizjes/sjelljes së fazaneve, pulave te indi, patave, rosave etj.;
- te kontrolloje menyren e qendrimit te fazaneve, pulave te indi, patave, rosave, etj.;
- të respektojë rregullat e sigurimit teknik dhe ruajtjes së mjedisit gjatë kontrollit shëndetësor të shpendëve të tjerë.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 5 Nxënësi/ja grumbullon vezët nga shpendët.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi/ja duhet të jetë i aftë:

- të mbledhë do ditë vezët e fazaneve, pulave te indi, patave, rosave, etj.;
- të pastojë vezët e fazaneve, pulave te indi, patave, rosave, etj., nga papasterti te mundshme;
- të largoje vezet e thyera;
- të seleksionoje vezet bazuar madhesise qe kane;
- të vensode vezet ne bikerina apo mjete te tjera mbajtese;
- të vendose vezet per magazinim bazuar standarteve higjienike te kerkuara;
- të respektojë rregullat e sigurimit teknik dhe ruajtjes së mjedisit gjatë grumbullimit të vezëve nga shpendët e tjerë.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Udhëzime për zbatimin e modulit dhe për vlerësimin e nxënësve.

- Ky modul duhet të trajtohet në mjediset për praktikën profesionale të fermës blegtorale të shkollës ose pranë saj me shpërnde si fazane, pula indi, pata, rosa, etj.,
- Rekomandohet të organizohen edhe vizita në ferma private ku aplikohen mbarshtimi i fazaneve, pulave të indi, patave, rosave, etj..
- Mësuesi/Instruktori duhet të përdorë sa më shumë demonstrimet konkrete të metodave për mbarështimin, ripodhimin dhe prodhimin të produkteve të perftuara nga fazane, pula indi, pata, rosa, etj.,.
- Nxënësit, nxiten të diskutojnë mbi metodat e mbarështimit të fazaneve, pulave të indi, patave, rosave, etj., dhe interesit ekonomik nga ky aktivitet.
- Nxënësit duhet të angazhohen në veprimtari konkrete për të kryer grumbullimin e vezeve, higjienizime të ambjentëve mbarështuese, mirmbajtjen e pajisjeve dhe mjeteve që përdoren.
- Gjatë vlerësimit të nxënësve duhet të vihet theksi të verifikimi i shkallës së arritjes së shprehive praktike për realizimin e mbarështimit të fazaneve, pulave të indi, patave, rosave, etj.
- Realizimi i pranueshëm i modulit do të konsiderohet arritja e kënaqshme e të gjitha kritereve të realizimit të specifikuar për çdo rezultat të të mësuarit

Kushtet e domosdoshme për realizimin e modulit

- Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohen mjediset, veglat, pajisjet dhe materialet e mëposhtme:
- Kompleks për mbarështim të fazaneve, pulave të indi, patave, rosave, etj.
 - Ambjente frigoriferike
 - Mjete për grumbullimin e vezeve
 - Pastrues për vezet
 - Inkubator për celje vezesh
 - Lampa infrarëd
 - Dezinfektantë.
 - Doreza
 - Dezinfektantë
 - Pompe dezinfektimi
 - Peshqire, sapun, kova uji.
 - Ene për dhenien e ushqimit
 - Kafaze, etj.
-